

alt-sosyal

KAPADOKYA MESLEK YÜKSEKOKULU
SOSYAL SORUMLULUK KULÜBÜ BÜLTENİ

aralık 2016
sayı 1

Savaşın Mülteci Çocukları
GÜL ÇELİK

“Engelli Olmam Bir Engel Değil”
DAMLA ÖZTÜRK

Down Sendromu
AYŞENUR ÖZÇERÇİ - BERMAL ASLAN

Açık Kalan Rehabilitasyon Kapısı
AYŞE NUR SUCU - AYŞEGÜL SÜER

Bir Fotoğraf Bir Yazı
MERVE SERT

Madde Bağımlılığı
ŞEYDA AKYÜZ

Zamansız Ayrılık
FATMANUR ÇAKIROĞLU

Prenses
AYŞE TUĞÇE YILDIZ

Hasta Yakınları İçin Acil Sosyal Hizmet
ALEYNA AK

Yüreğimizin Kanayan Yarası: Töre
ZEYNEP BATIHAN

Kadına Yönelik Şiddet
DEMET TAĞAL - ZUHAL CANITEZ

Çocuk ve Şiddet
FEYZA CEYHAN

Ustanın Kuyusundan Çıkanlar: Derinlik
GÜL ÇELİK

Alzheimer Hastasına Bakan Kadının Psikolojisi
MERVE SERT

Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri
Hikayeyi Tamamla

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE HAYIR!

Günümüzde kadına yönelik **şiddet** en başta gelen insan hakları ihlallerinden biri durumunda. Dünyanın her yerinde, her gün, binlerce kadın ataerkil erkek **şiddetinin** mağduru olmaya devam ediyor. Kadına yönelik **şiddet**, din, dil, etnik köken, eğitim düzeyi, ekonomik durum ayrımı olmadan binlerce kadının karşı karşıya kaldığı bir sorun. 25 Kasım, BM Genel Kurulu tarafından kadına yönelik **şiddete** karşı toplumda farkındalık yaratmak amacıyla, 1999 yılında **Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü** ilan edildi.

Peki, kadına yönelik şiddet nedir?

Kadına yönelik şiddetin amacı kadının davranışlarını, korkuya dayalı olarak kontrol etmeye çalışmaktır. Bu yüzden, şiddeti en açık biçimde, en çok fiziksel olarak görüyoruz. Ancak kadına yönelik şiddet pek çok biçimde ortaya çıkabiliyor. Kadına yönelik şiddet, toplumsal ya da özel yaşamda cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren; fiziksel, cinsel, ruhsal, ekonomik hasarla sonuçlanan, her türlü baskı, ihmal ve istismardır. Fiziksel şiddet, tokatlamak, tekmelemek, kesici aletlerle ya da yakıcı maddelerle kadına zarar vermektir. Ekonomik şiddet, kadının çalışmasına izin vermemek, kadını istemediği bir işte zorla çalıştırmak, kadının para harcamasını kısıtlamak (az para vererek çok şey istemek), kadının parasını ya da şahsi malını elinden almak, işyerinde olay yaratarak kadının işten atılmasına neden olmak şeklinde ortaya çıkar. Psikolojik şiddet, kadına bağırarak, hakaret etmek, kadını korkutmak, kıskanmak, tehdit etmek, kadının kendini geliştirmesine engel olmak, kadının nasıl giyineceğine, nereye gideceğine, kimlerle görüşeceğine karar vermektir. Cinsel şiddet, kadını istemediği yerde, istemediği zamanda ve istemediği biçimde cinsel ilişkiye zorlamak, çocuk yapmaya zorlamak, fuhuşa zorlamak, kürtaja zorlamak şeklinde ortaya çıkar.

Görüldüğü gibi kadına yönelik şiddet, fiziksel boyutları aşan, çok yönlü bir yapıya sahiptir. Şiddet çok yönlü olunca şiddete karşı mücadele de çok yönlü olmak zorunda. Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Sorumluluk Kulübü, Kadın Atölyesi olarak, kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin ilk aşamasının kadının bu şiddet konusunda bilinçlenmesi olduğunu düşünüyoruz. Şiddet konusunda bilinçlenen kadın, çevresini bilinçlendirip, bu konuda bir farkındalık yaratmalı ve şiddete karşı durmalıdır.

Şiddete uğrayan kadınlar, şiddetle mücadele için öncelikle bu şiddeti ifade etmekten çekinmemeli. Şiddete karşı hukuki yolları hızlı ve etkili bir şekilde kullanmalı. Diğer yandan kadına yönelik şiddete karşı en önemli mücadele araçlarından biri de kadın dayanışmasıdır. Şiddete karşı en büyük güç, kadınların birbirlerinin yanında olmasıdır.

Sensiz bir kişi değiliz!

Kadına yönelik şiddete karşı, birlikte daha güçlüyüz!

**KAPADOKYA MESLEK YÜKSEKOKULU
SOSYAL SORUMLULUK KULÜBÜ
KADIN ATÖLYESİ**

Alt Sosyal Dergisi Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Hizmetler Programı Sosyal Sorumluluk Kulübü Bültenidir.

KATKIDA BULUNANLAR

Abdülmecit Okutan, Achim Wagner, Aleyna Ak, Asena Yağmur Yalçın, Ayfer Coşkun, Ayşe Tuğçe Yıldız, Ayşegül Süer, Ayşenur Özçerçi, Ayşenur Sucu, Bermal Aslan, Bülent Özçelik, Cengizhan Çevlik, Demet Tağal, Fatma Çadırardıç, Fatmanur Çakıroğlu, Feyza Ceyhan, Gizem Karabudak, Gül Çelik, İbrahim Akar, İbrahim Güneş, Kübra Saylakçı, Merve Sert, Özge Çiftçi, Sevdâ Yurt, Şeyda Akyüz, Zeynep Bathan, Zühal Canitez

Sayfa ve Kapak Tasarım: İlhan Ulusoy

Adres: Kapadokya Meslek Yüksekokulu Mustafapaşa Yerleşkesi Ürgüp/Nevşehir

Alt-Sosyal, Kapadokya Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmetler Programı öğrencilerinin ve öğretim görevlilerinin kolektif çabalarıyla ortaya çıktı. Sosyal Sorumluluk Kulübü kadına yönelik şiddetten bağışlılığa, çocuk gelinlerden mültecilere yönelik yardımlara, pek çok faaliyet yürüttü. Bunun yanında, Sosyal Hizmetler Programı öğrencileri, hazırladıkları etkinlikleri yalnızca bir öğrenci etkinliği olarak görmediler. “Okumuş insan halkının yanındadır” diyerek, yaptıkları etkinlikleri bir destek faaliyetine çevirdiler. Yoksul bir aile gördüklerinde hemen harçlıklarından artırdıkları paralarla o aileye erzak götürdüler; sobası olmayan evlere soba buldular. Ya da bir mülteci evini ziyaret ettiklerinde gördükleri yoksunluğu, yoksulluğu gidermek için ellerinden geleni yaptılar. Gençlik enerjilerini, yardımlaşma ve dayanışma için kullandılar; insan ayırdetmeksizin yaptılar bunu. Sosyal Hizmetler Programının Sosyal Sorumluluk Kulübü çerçevesinde yürüttüğü bu çalışmalar, bir bülten çıkarabileceğimiz inancını doğurdu. Biz de “söz uçar yazı kalır” diyerek yola çıktık. Evet, “söz uçar yazı kalır” ama Sosyal Hizmetler Programı, insani bir görev olarak her zaman yardımlaşma ve dayanışma için verdiği sözü tutacak. Çalışmalar sürdürükçe bu dergi de çıkmaya devam edecek. Tüm Kapadokya Meslek Yüksekokulu ahalisini, çalışmalarımıza destek olmaya, sesimize ses vermeye çağırıyoruz.

İçindekiler

Savaşın Mülteci Çocukları/GÜL ÇELİK.....	3
“Engelli Olmam Bir Engel Değil”/DAMLA ÖZTÜRK.....	6
Down Sendromu/AYŞENUR ÖZÇERÇİ - BERMAL ASLAN.....	9
Açık Kalan Rehabilitasyon Kapısı/AYŞE NUR SUCU - AYŞEGÜL SÜER.....	12
Bir Fotoğraf Bir Yazı/MERVE SERT.....	17
Madde Bağımlılığı/ŞEYDA AKYÜZ.....	20
Zamansız Ayrılık/FATMANUR ÇAKIROĞLU.....	24
Prenses/AYŞE TUĞÇE YILDIZ.....	26
Hasta Yakınları İçin Acil Sosyal Hizmet/ALEYNA AK.....	27
Yüreğimizin Kanayan Yarası: Töre/ZEYNEP BATIHAN.....	28
Kadına Yönelik Şiddet/DEMET TAĞAL - ZUHAL CANITEZ.....	32
Çocuk ve Şiddet/FEYZA CEYHAN.....	36
Ustanın Kuyusundan Çıkanlar: Derinlik/GÜL ÇELİK.....	39
Alzheimer Hastasına Bakan Kadının Psikolojisi/MERVE SERT.....	42
Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri.....	43
Hikayeyi Tamamla.....	48

Savaşın Mülteci Çocukları...

■ ■ ■ Gül Çelik

Ölümün kıyısına gelen, savaşın izlerini taşıyan, masum günahsız çocuklar. O çocuklar şu anda mülteci! Böyle olmayı, savaştan kaçmayı, ailelerini kaybetmeyi hak etmediler. Mülteci diye geçme, yargılama! Vicdanını sorgula, empati kur. Çocukları yüreğine bas. Şefkatini ve merhametini esirgeme. Sevgini öğret onlara...

Günümüzde çocuk mülteci sayısı 1,3 milyonu aştı. 740 binden fazla Suriyeli mülteci yetim çocuk var. Ailesini savaş esnasında kaybeden o masum çocuklar şimdi acı çekiyorlar. Tek başına mücadele vermenin zorluğunu yaşadılar. Kim isterdi ki böyle olmayı, böyle yaşamayı, kim isterdi? Oysa çocuklar bu savaşın en masum en çaresiz kurbanı.

Bir çocuğun dünyasında, hayalleri olmalıydı, arkadaşlarıyla mutlu bir şekilde oyun oynamalıydı, okula gitmeliydi, ailesi ile birlikte güzel bir sabaha uyanmalıydı, en önemlisi özgür ve hayallerini kirletmemeliydi... Küçük yaşta savaştan kaçan, ailesini ya da en az bir aile üyesini kaybeden, bombalar yüzünden okul okuyamayan, hayatını mahveden bombalar, savaşlar, saldırılar... Ekonomik sıkıntılar yaşayan, hayatın zorluğunu küçük yaşta gören, çalışmak zorunda kalan, istismara, işçiliğe, şiddete maruz kalan... MÜLTECİ ÇOCUK OLMAMALIYDI!

Bu durumda sizce ülke ne yapmalıydı? İnsanlar ne yapmalıydı?

Bir evimiz bile yok, sürgünüz sadece,
Bizi kabul eden bir ülke çıksın diye
Bekliyoruz içimizde bir huzursuzluk,
Sınıra en yakın yerde

BERTOLT BRECHT

Mülteci Çocukların Karşılaştığı Sorunlar...

- Ailede ölüme tanıklık etme: %79
- Tehlikeyle karşı karşıya kalma: %60
- Şiddet eylemine şahit olma: %60
- Şiddet eylemine maruz kalma: %30
- Travma sonrası stres belirtisi gösterenler: %45

Hayalleri ve Umutları Çalınan Masum Çocuklar

Muhammed Naasan, Halep'te dünyaya geldi, burada yaşadı. Ailesiyle mutluymuştu. Okula gidiyordu. Düzenli bir yaşamı vardı. Ta ki şehrinde, ülkesinde bombalar patlayınca, savaşlar çıkıncaya dek... Naasan, ülkesinde yaşanan bu olaylara anlam veremiyordu. Siyasi etmenlerin milyonlarca insanın hayatına mâl olmasını anlayamıyordu. Savaş ve bombalar yüzünden, ülkesinden, şehrinde göç etmek zorunda kaldılar. Nevşehir'e ailesiyle 3-4 yıl önce geldiler. Nevşehir'e ilk babası geldi. Sonra babası, Naasan'ın amcasına telefon açarak Nevşehir'e gelmesini söyledi. Naasan, annesi ve amcası ile birlikte Türkiye sınırından geçip, bazı şehirleri aşarak Nevşehir'e gelmek istedi. Sınırı geçmeden önce bir bombalı saldırı oldu. Ve amcasını kaybetti. Naasan, bu durumda ne yapacağını bilmiyordu. Geride sadece annesi vardı. Bir şekilde diğer insanlarla birlikte sınırı geçmeyi ve Nevşehir'e gelmeyi başarmışlar. Yol boyu amcasını düşündüğünü, korkmadığını ve amcasını hayal ettiğini söyledi. Ve amcasının bir kahraman olduğunu söyledi. "Bizi kurtarmak için gitmişti, sonra amcamı kaybettim. Bu sırada annemin yanımdaydım. Ona korkma diyordum. Artık korkmamalıydım. Babamın dediği gibi 'sen artık büyük adam oldun,' demesi beni güçlendirmişti. Bir şekilde yolda bazı badireler atlatarak Nevşehir'e babamın yanına geldik. Babam, amcamı kaybettiğimizi duyunca kahroldu. Bunu gözlerinde görebiliyordum. Sonra Nevşehir'in ilçelerinden biri olan Ortahisar'a yerleştik. Küçük dermeçatma bir evimiz vardı. Fakat paramız yoktu. Açtık, susuzduk. Buradaki insanlar bizi hoşgörü ile karşıladılar. Yardım ettiler. Fakat yardım etmeyen bize kötü davranan insanlar da vardı. Annem evde ka-

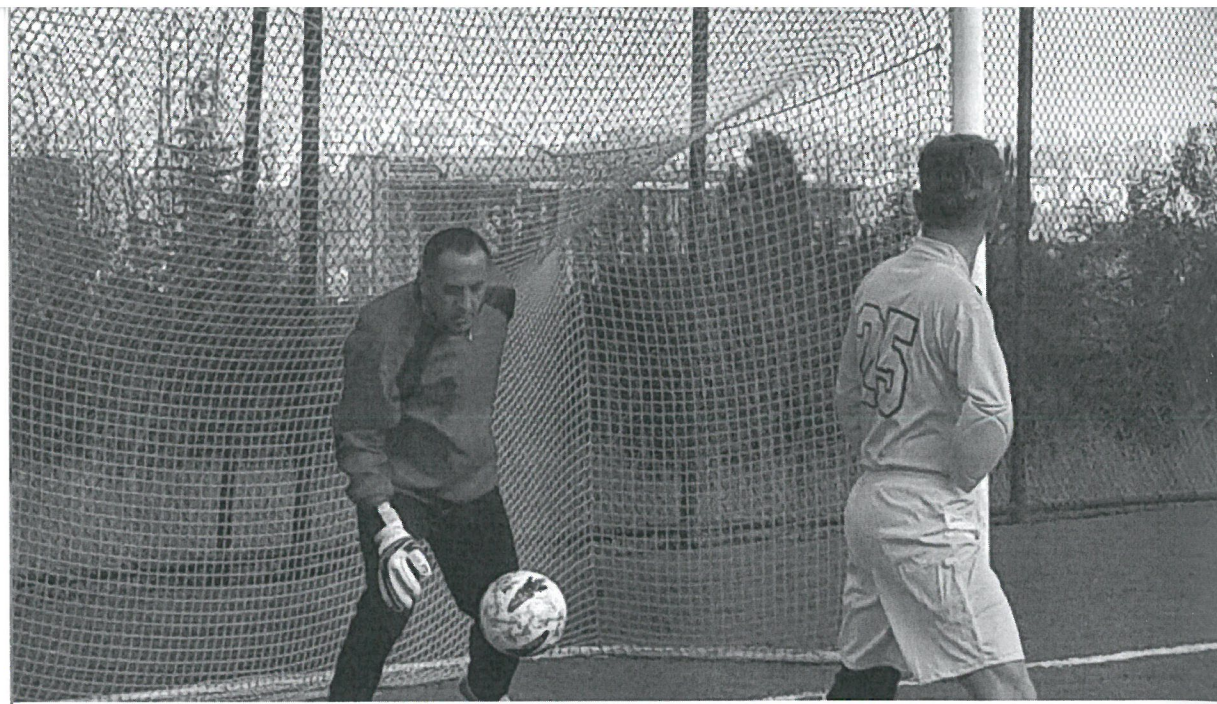
lıyordu. Babam gündelik işlere gidiyordu. İnşaatla amelelik yapıyordu, ırgatlık yapıyordu. Bende çalışmaya başladım. Çünkü mecburdum. İnsanlar bize daha ne kadar yardım ederdi, bilmiyordum. Bazı şeylerin farkındaydım. Buraya geldiğimizde ilk başta çok zorluk çektik. Özellikle dil konusunda." Naasan, Türkçe konuşabiliyor. Nasıl öğrendiğini sorduğumuzda; "Kendi kendime öğrendim. Mesela biri bana nasılsın diyor, ben de aklımda tutuyorum, sonra ona soruyorum bu ne demek diye. Sora sora öğrendim," dedi. Burada yaşamı nasıl diye sorduğumuzda; Naasan, "burası çok iyi. Burayı seviyorum. Bize iyi davranıyorlar" dedi. Naasan, okula gidiyor. 2. Sınıf, 11 yaşında. Okula gitmesi konusunda en büyük destekçileri annesi ve babası ve okula Naasan'ı tanıyanlar yazdırmış, annesinin dediğine göre geçen yıl karnesi çok iyi gelmiş. İleride ne olacağını diye sorduğumuzda küçük Naasan, "daha düşünmedim, bilmiyorum," cevabını verdi, mutlu olduğunu söyledi. Küçük yaşta çalıştığını, pazarda günlük çalıştığını, giyim elbise tarzı eşyalar sattığını söyledi. Gün sonunda 5, 10 TL alıyor. Bu parayı düşük bulmanın aksine, Naasan, kısa günün karı olarak bakıyor.

İrkçılığa Karşı, Dostluk ve Dayanışma...

Muhammed Naasan'ın hikayesi böyle. Bu ülkede böyle nice çocuklar var. Hayat umarım küçük Naasan'ın yüzüne güler. Göçmen çocuklar konusunda farkındalığı arttırmak için bakış açımızı değiştirmeliyiz! Önyargılarımızı kırmalıyız! Eğer insanları mülteci, Suriyeli, İranlı diye ya da etnik köken, dil, din, ırk, cinsiyetlerine göre ayırır ve yargıyorsak, biz de karanlık dünyanın bir parçası oluruz... Karanlığın değil, aydınlığın ve sevginin bir parçası olalım. Maide Suresi, 32. Ayette de denildiği gibi: "Her kim bir can kurtarırsa, bütün insanları kurtarmış gibi olur."

Çizim: Asena Yağmur Yalçın

“Engelli Olmam Bir Engel Değil”

Söyleşi
■ ■ ■ Damla Öztürk

Mesut Demirbağ futbol seven bir gazi. 1999 yılında Tunceli’de yaşanan bir çatışmada elinden yaralanarak gazi olan Demirbağ, yaşama olan inancını, spor üzerinden, ampute futbol üzerinden yenilemiş. Gazi olduktan sonra sıkıntılı dönemler yaşadığını belirten Demirbağ, bu sıkıntılı dönemlerden futbol sayesinde çıktığını ifade ediyor. Demirbağ’a göre “engelli olmak yaşamak için engel değil.” Mesut Demirbağ ile yaşadıkları ve futbolun onun hayatında yarattığı değişim üzerine konuştuk.

Kaç yılında nerede gazi oldun?

31 Ocak 1999 Tunceli.

Gazi olduktan sonra ne hissettin?

Engelliyim dedim. Elimde hiçbir şey hissetmiyordum. Psikolojik olarak kötü hissediyordum. Kendimi eksik hissettim. Elimi cebimde tutuyordum kimse

görmesin diye. GATA’da psikolojik tedavi gördüm ameliyat oldum. Daha sonra askerliğe elverişli değil raporuyla gazi olarak emekli ettiler.

Gazi olman hayatında ne değiştirdi?

İlk zamanlar işsiz güçsüz işe yaramayan bir adam olarak kendimi görüyordum. Belli bir zaman sonra işe girdim. Çalıştığım yerde yapamayacağım işler veriyorlardı kum torbası taşımamı istiyorlardı. Daha sonra gazi raporumun olduğunu söyledim o günden sonra yapabileceğim işleri verdiler. Devlet iş hakkı verdi. Gazi kartı verdi. Madalya verildi. Bunlar benim için gurur vericiydi.

Gazi olduktan sonraki yaşamında ailen sana destek oldu mu?

İlk yaralandığım dönemlerde psikolojik tedavi gördüm. Eşim, ailem her zaman yanımda, en büyük destekçimdi.

Ampute Futbol

Ampute futbol, en basit tabiri ile engelli sporcular tarafından oynanan futbolun bir başka türüdür. Engelli futbol çeşitleri arasında en yaygın olanının ampute futbol olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Ampute Futbolun Doğuşu

Ampute Futbol’un doğuşu II. Dünya Savaşı sonrasında denk gelmektedir. Daha çok ilk başlarda gazileri rehabilite etmek ve günlük yaşamlarına devam etmeleri adına icat edilen oyun daha sonra sivil halk arasında da yaygınlaşmıştır. Günümüzde birçok ülkenin ampute futbolda resmi ligleri bulunmaktadır. Halihazırda ampute futbolda belli aralıklarla Avrupa ve Dünya Şampiyonlukları düzenlenmektedir.

Ülkemizde de dünyadaki diğer örnekleri gibi ampute futbol gazileri rehabilite etmek amacıyla kullanılmaya başlanmış ardından ilk kurulan ampute futbol takımı ise Karagücü Ampute Futbol Takımı olmuştur. Bugün günümüzde bile halen var olan takımların birçoğunu gaziler oluşturmaktadır. Ülkemizde ampute futbol ligi ise 2009 yılında resmi olarak kurulmuştur.

Senin bu durumunla alay eden insanlar oldu mu?

Oldu. "Sen araba süremezsın otobüs süremezsın. Sol elin zamanla incelir daha kötü olursun," gibi yorumlar aldım moralim bozuldu. Kendimi kötü hissettim.

Gazi olduktan sonra ne yaparsam daha mutlu olurum diye düşündün mü? Düşündüysen ne düşündün?

Küçüklüğümde itibaren futbolu çok seviyordum. İlkokul yıllarında kaleciydim. Gaziler derneğine sık gidip gelirken arkadaşlarım "AMPUTE" futbolda kaleci olabilirsin dediler. Onlar da tek ayak oynadıklarını söylediler anlattılar. Ben de bu takıma katılırsam hayatımda her şeyin daha iyi olabileceğini düşündüm ve kabul ettim. Ama hep üçüncü kaleci olarak futbola başladım. Şu an birinci kaleciyim, çalıştım antrenmanları kaçırmadım ve şu an takımın en iyi kalecisiyim.

Şu an ne olursa olsun hayata tutunabildiğini düşünüyor musun?

Ampute futbolla hayata daha sıkı ve sıcak bakıyorum oradaki arkadaşlarımda hepsi engelli, beraber birbirimize yardımcı oluyoruz. Ama artık bunu bir engel olarak görmüyorum ben çünkü her sağlıklı insan bir engelli adaydır.

Ampute Futbol Hayatına Ne Kattı?

Çevrem eşim dostum arkadaşlarım çoğaldı. Görmediğim illeri gördüm. Farklı ortamlara girdim. Yılda 10 defa farklı illerde maçlarımız oluyordu onlara katıldım. Hayata daha sosyal açıdan baktım. 2 kez şampiyon olduk madalya aldık. Kendimi daha değerli görmeye başladım. Engelli olmamın bir engel olmadığını yaşayarak öğrendim. Ve şu an hayata daha pozitif bakıyorum.

Down Sendromu Nedir?

- ■ Ayşenur Özçerçi
- ■ Bermal Aslan

Down sendromunun başlıca tanımı şu şekildedir: Vücuttaki hücrelerin 46 yerine fazlasından bir kromozoma, yani 47 kromozoma sahip olması. Bireylerin fiziksel görünümü diğer çocuklardan biraz farklı olabilir, bir takım sağlık sorunları bulunabilir. Fakat unutmayın ki, bazı çocukların sarı saçlı, mavi gözlü olması gibi Down sendromluluk da bir genetik farklılıktır.

Down sendromlu konusunda iki şey kesindir. Birincisi Down sendromunun kaynağı anne-baba değildir ve hamilelik öncesi ve sonrası olan hiçbir şey çocuğun Down sendromlu doğmasına yol açmaz. İkincisi diğer bireyler gibi Down sendromlu bireylerin de kendine özgü kişilikleri yetenekleri ve düşünceleri vardır.

Down sendromuna sebep olan önemli olay; yaşın ilerlemiş olmasıdır.

Annenin yaşının ilerlemiş olması, sendromun sıklığı ile ilişkili olan tek istatistik veridir.

Annenin yaşı	Down Sendrom Riski
20 yaşın altı	1700 doğumda bir
20-25 yaş arası	1350 doğumda bir
25-30 yaş arası	1150 doğumda bir
30-35 yaş arası	700 doğumda bir
35-40 yaş arası	250 doğumda bir
40-45 yaş arası	70 doğumda bir
45 yaş üstü	16 doğumda bir

Down sendromunun sıklığı; doğan her 800 bebekten birinde Down sendromu görülür. Her yıl Türkiye’de 1500 Down sendromlu bebek doğar. Tahmin edilen, Türkiye’de yaşayan 100.0000 civarında Down sendromlunun olduğuudur.

Genellikle insanlarda görülen doğum defekti olan Down sendromu hayvanlarda da görülebilmektedir. İnsanlar ve şempanzelerin %99 oranında genetik yapılarının benzer olduğu belirlenmiştir. Şempanzeler 48 kromozom (24 çift) taşırken, insanlar 46 kromozom (23 çift) bulundurmaktadır. Bu genetik olarak şempanzelerin insanlarla benzerlik gösterdikleri anlamına gelmektedir. Ve buna benzer tüm hayvanlarda Down sendromu görülür.

Birleşmiş Milletler’in 10 Kasım 2011 kararı ile 21 Mart tarihinin resmi Dünya Down sendromu Günü olarak tanınmasının ardından dünya genelinde çeşitli et-

kinlikler bu genetik farklılığının daha da tanınmasına yardımcı oldu. Farkındalığın ‘21 Mart’ gününde olmasının nedeni ise yine kendileri kadar özel...21. kromozomlarının 2 tane yerine 3 tane olması takvimlerde 21 ve 3 rakamlarını özel kılıyor.

Down Sendromu İsmi Nereden Geliyor?

Down Sendromu ya da eski adlarıyla Mongolizm veya Mongol bebek ilk kez 1866 yılında Dr. John Laygdon Down tarafından tarif edilmiş bir sendromdur. Mongol ırkına mensup insanlara çekik gözlülükleriyle benzemeleri nedeniyle Dr. Down bu bebekler için Mongoloid terimini kullanmış, ancak daha sonra Asyalı bilim adamlarının baskısıyla Mongol terimi tümüyle terkedilmiştir.

Down Sendromu Kendi İçinde Kaç Çeşide Ayrılır?

Trizomi 21: Bütün hücreler ekstra bir 21. kromozoma sahiptir. Down sendromuna sahip insanların %94’ü bu gruptadır.

Translokasyon: Ekstra 21. kromozom başka bir kromozoma bağlanır. Down sendromlu insanların %4’ü bu gruptadır.

Mozaik: Hücrelerin bir kısmı ekstra bir 21. kromozoma sahiptir. Down sendromlu insanların %2’si bu gruptadır.

Down Sendromu Bulunan Çocukların Eğitimleri Nasıl Olur?

Öğrenme yetenekleri kısıtlı olan çocukların, topluma kazandırılması ve mutlu bir yaşam sürebilmeleri için, özel eğitime ve ilgiye gereksinimleri vardır. Verilecek eğitimin doğumla birlikte başlaması en idealidir. Eğitimin annede başlaması, çocuğun öğrenme yeteneğinin daha hızlı gelişmesine neden olmaktadır. Eğitim planlı ve programlı olarak, bilinçli bir şekilde yapılmalıdır. Bebekler iki aylık olduklarında fizik tedavi süreci başlamalıdır. Fizyoterapistler tarafından egzersizleri yapılmalı, evde günlük bakımları ailesi tarafından uygulanmalıdır.

Bebeklerde bulunan kas gevşekliği fizik tedaviyle aşılmaktadır. Bunun yanı sıra algılama becerisi kazanmaları için bir tedavi uygulanmalıdır. Bu çocuklar geç konuşacaklarından, erken zamanda dil terapisi uygulanmalıdır. Bu şekilde daha erken konuşmaları mümkün olacaktır. Bazı durumlarda geç konuşanlar olsa da, hiç konuşamayan çocukların sayısı oldukça azdır. Gebelik döneminde yapılacak üçlü tarama testi, ikili tarama testi, ultrasonografi ve diğer testler sayesinde Down sendromu teşhis edilebilir.

“Açık Kalan Rehabilitasyon Kapısı”

- ■ ■ Ayşe Nur Sucu
- ■ ■ Ayşegül Süer

Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Hizmetler Programı 2. sınıf öğrencilerinden Ayşe Nur Sucu ve Ayşegül Süer tarafından 27 Ekim 2016 tarihinde rehabilitasyon merkezinden kalan yaşlı ve hastalar için bir etkinlik düzenlendi. Etkinlik kapsamında Mustafapaşa'da bulunan Bebek Müzesi'nde (Kapadokya Tarih Sanat Müzesi) gerçekleşen projenin amacı, Ürgüp yerleşkesinde bulunan bakım merkezi işbirliği ile kimsesi olmayan hasta ve yaşlılarımızın kendini yalnız hissetmemesi, önemsendiklerini bilmeleri ve bir nebze de olsa mutluluklarına şahit olmak; monotonlaşan, rutin bir yaşama sahip, unutulmuş ya da bakım merkezinde tel örgülerin arkasında kalmış, gerek psikolojik gerekse sosyal yetersizliğe uğramış bireylerin sanatla buluşmasına öncülük etmek, bakım merkezinden çıkıp sosyal bir gün geçirmelerini sağlamaktır. Sanatla sosyal hizmeti bağdaştırarak bir gün dahi olsa onların çevreyle etkileşimi, iletişimi sağlanmış olup hasta ve yaşlılarımızın ne gibi sorunlar yaşadığı, duyguları, düşünceleri ve hayalleri hakkında söyleşi yapıp projede bir sonraki aşamaya geçildi. Bu aşamada da onların isteklerini hedef alıp elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışacağız. Bu konu hakkındaki bilgilendirme yazısı da aşağıda yer almaktadır.

Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Nedir?

Sosyal hizmet kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından doğan ya da kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunlukların giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunların önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunması ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünüdür. Sosyal hizmet mesleğinin temel amacı, müracaatçıların sosyal işlevselliğini artırmaktır. Müracaatçılar, kendilerinden veya içinde buldukları koşullardan kaynaklanan herhangi bir nedenle normal hizmetlerle ihtiyacı karşılanmayan, bunun için farklı hizmetlere ihtiyaç duyan kişi, grup ve ailelerdir. Sosyal hizmet mesleği bireyin karar verme özgürlüğünü kendi yararına kullanması açısından bilinçlenmesine aracılık eder. Öte yandan bireyin yaşadığı çevrenin değişen sosyo-ekonomik koşullarına ve değerlerine uyum sağlayarak toplumda verimli hale gelmesi için gerekli olan değişimin yaratılmasını amaçlar. Bu açıdan sosyal hizmet gerekli müdahaleyi yapabilecek bilgi, yöntem ve becerilere sahip ve bu tür müdahalelere yetkisi olan bir meslektir. Sosyal Hizmet Uzmanı (SHU) vereceği eğitim programında aile ve üyelerinin içinde buldukları toplum koşullarına uymalarının sağlanması ve toplum kaynaklarından yararlanma konusunda bilgi sahibi olmaları, aile üyeleri içinde özel bakım ve yardıma ihtiyaç duyan bireylerinin sorunlarının giderilmesinde yardımcı olunması gibi yönleri kapsar. Çocuğuna özürlü tanısı konan aileler yaşadıkları kriz döneminden başlayarak yardım etmek, güç vermek, çeşitli sorunları üzerinde odaklaşmak sosyal hizmet mesleğinin uygulama alanlarındandır. Bilgi temeli ve değer sistemi, toplum, hizmet kurumu, müracaatçı ve Sosyal Hizmet Uzmanı sosyal hizmet mesleğinin temel unsurlarını oluşturmaktadır. Bu temel unsurlar içerisinde yer alan sosyal hizmet uzmanı içerisinde yer aldığı kuruluştaki diğer meslek elamanları ve kuruluş personeli ile ekip çalışması gerçekleştirerek psikoloji, gelişim psikolojisi, sosyal psikoloji, davranış bozuklukları psikolojisi, sosyoloji, sağlık, sosyal sorunlar, sosyal hizmette mülakat, sosyal refah araştırması, sosyal mevzuat, ekonomi, istatistik eğitimi aldığı derslerin yanı sıra mesleğin müdahale yöntemleri olan sosyal kişisel çalışma, sosyal grup çalışması, toplumla çalışma, sosyal hizmet yönetimi ve sosyal hizmet araştırması yöntemlerini yapacağı çalışmalara aktararak sorun grupları ile ilgilenmekte ve onlara yönelik olan müdahale yöntemlerini belirleyerek uygulamaya koymakta ve sorun grubunun yani müracaatçıların yaşadıkları problemleri çözmeye yardımcı olmaktadır.

Yaşlılarla Sosyal Hizmet Nedir?

Yaşlanma; biyolojik bir süreç olup, bireysel farklılıklar da içerir. Toplumda marjinalize edilen yaşlılar; negatif ayrımcılığa tabii tutulmaktadır. Toplumsal değişim ve gelişim sürecinde yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Yaşlılık, bir sosyal sorundur. Yaşlılara koruyucu, önleyici ve destekleyici nitelikli sosyal hizmetler verilmelidir. Ülkemizde sosyal yoksunluk ve/veya ekonomik yoksulluk içindeki yaşlılara yaşam standartlarını koruma ve yükseltme amaçlı hizmetleri düzenleme ve denetlemekle görevli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü, yaşlılara kurum bakımı ve sosyal yardım hizmetleri vermektedir. Ülkemizde mevcut ve yaygın bakım modeli huzurevi hizmeti olup, 201 huzurevinde 17.394 yaşlıya hizmet verilmektedir.

Huzurevi yaşlı için çevre denetimini görel olarak yitirdiği yeni bir ortamdır. Her 235 yaşlıdan 234'ünün evde yaşamını sürdürdüğü ülkemizde bu yaşlılara yönelik hizmetler sınırlı ve yetersizdir. Kronik hastalığı olan yaşlılara yeterli destek verilememektedir. Yaşlanan bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik alınacak çok yönlü önlemlerle yaşlı refahı sağlanabileceğinden, bu bağlamda ilgili disiplinlerin etkin bir işbirliği geliştirmesi gerekmektedir. Ülkemizde yaşlılara götürülen hizmetlerin organizasyonunda kısa ve uzun süreli hedeflerin saptanarak yaşama geçirilmesi gerekmektedir.

- Yaşlı; 60 yaş üzerindeki, sosyal ve/veya ekonomik yönden yoksunluk içinde olup, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç olan kişi,

- Huzurevi; 60 yaş üzerindeki yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak, sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşu,

- Yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi; yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmesi, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşu,

- Rehabilitasyon; doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık ya da kaza sonucu kalıcı veya geçici olarak bedensel ve zihinsel yeteneklerini değişik derecelerde yitiren yaşlıların limitlenmiş fonksiyon kapasitesinin belirlenerek tedavi edilmesi geriye kalan güç ve yeteneklerini geliştirerek fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik yönden var olan kapasitelerinin desteklenmesi ve günlük yaşamda bağımsız duruma gelmesine yönelik çalışma ve yardımlarının tümü,

- Özel bakım; ruh sağlığı yerinde olup, bulaşıcı hastalığı olmayan, yatağa bağımlı ya da fiziksel ve zihinsel gerilemeleri nedeniyle özel ilgi, destek ve koruma gerektiren yaşlılara verilen hizmet olarak tanımlanmaktadır. Halen 4809'u huzurevi, 2356'sı özel bakım olmak üzere toplam 7165 kapasiteli 66 kuruluşta bakılan yaşlılar; barınma, sağlık, psiko-sosyal destek, beslenme, temizlik, boş zamanlarını değerlendirme, sosyal faaliyetler ve diğer sosyal hizmet olanaklarından yararlanmaktadır. Huzurevi ücretleri Genel Müdürlükçe belirlenmektedir. Sosyal güvenliği olan yaşlılar ücretli, olmayanlara ise ücretsiz hizmet verilmektedir. 65(+) yaştaki yaşlılar 2022 sayılı Kanun'dan yararlanarak yaşlılık aylığı almakta, 60-65 yaştaki ücretsiz yaşlılara da kurum tarafından aylıkla eşdeğerde harçlık verilmektedir. Bakım hizmeti verilen yaşlıların genel özelliklerine baktığımızda;

- Her 10 yaşlıdan 1'inin 60-69, 4'ünün 70-79, 4'ünün 80-89, 1'inin 90 (+) yaş diliminde,

- Her 5 yaşlıdan 3'ünün ücretli, 2'sinin ücretsiz, her 5 ücretsiz yaşlıdan 2'sinin kadın, 3'ünün erkek,

- Her 5 yaşlıdan 1'inin bekar, 1'inin evli, 3'ünün dul,

- Her 10 yaşlıdan 2'sinin okur-yazar olmadığı, 1'inin okur yazar, 3'ünün ilkokul, 2'sinin orta, 1,5'unun lise, 0,5'inin yüksekokul mezunu,

- Ücretli her 10 yaşlıdan 4'ünün Emekli Sandığı, 5'ini SSK, %1'nin Bağ-Kur emeklisi,

- Özel bakım hizmeti alan 10 yaşlıdan 6'sının 60-74, 4'ünün 74+ yaş diliminde

olduğu, (Huzurevi yaşlılarının yaşam süreleri ülke ortalamasının üstünde olduğu) görülmektedir.

Kurum Bakımı Üzerine Ülkemizde semt yaşlılarına yönelik bakım yada aileye yönelik bakım olanakları bulunmadığından mevcut ve yaygın bakım modeli huzurevi hizmeti olarak biçimlendiğinden;

- Kendi evinde bağımsız olarak yaşayabilecek koşullarda olup, tedavi (tıbbi tedavi, tansiyon ölçümü, insülin yapılması vb), bakım (bedensel), refakat (sorunlu anlarında yanlarına yardımcı, hastaneye gidiş geliş vb), ve terapi imkanı bulamayan,

- Ekonomik yetersizlikleri nedeniyle evi ve kendisini geçindirecek kadar geliri bulunmayan,

- Ev işlerini yapabilecek fiziksel güçlerini kaybetmeleri nedeniyle desteğe ihtiyaç duyan yaşlılar huzurevini tercih etmektedirler.

Dünyadaki genel uygulamada kısmi/tam olarak sürekli bakıma gereksinim duyan, tüm olanakları tüketmiş, kendi başına bağımsız olarak yaşamını sürdüremeyen, sosyal ve psikolojik açıdan yalnızlık ve güvenlik gereksinimi duyan yaşlılara huzurevlerinde, ağır somatik ve psikişik sorunları olan (yatağa bağımlı-demans, Parkinson vb.) yaşlılara da tıbbi refakat ve terapi imkanları bulunan sağlık kuruluşu niteliğindeki bakımevlerinde hizmet verilmektedir. Ülkemizde bu nitelikteki hasta yaşlılara huzurevi bünyesindeki özel bakım bölümlerinde/YBRM'lerinde bu hizmet verilmektedir. Bu tür yaşlılar için sağlık kuruluşları içinde/yakınındaki bakımevlerinde hizmet verilmesinin daha uygun olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde sağlık kuruluşları içinde oluşturulan ve sayısı çok az olan geriatri birimlerinde salt kontrol ve tedavi hizmeti verilebilmektedir. Geleneksel aile içinde saygın bir yeri, otoritesi olan yaşlının; aile dışında bir bakım biçimi olan huzurevine yerleştirilmesi -özellikle- yaşlı açısından kolayca kabul edilememektedir. Toplumdaki statüsünü yitirmek ve evinde alıştığı yaşamdan vazgeçmek yaşlı için zordur. Yaşlı için evi; bildiği, hakim olduğu, kendini güvende ve özgür hissettiği, anılarıyla beraber olduğu bir ortam iken huzurevi ise; çevre denetimini görel olarak yitirdiği, ilk kez karşılaştığı farklı kültürlerden gelmiş insanlarla birlikte yaşamak zorunda olduğu yeni bir ortamdır. Huzurevi ortamında yaşlının ortak kullanım alanlarını diğer yaşlılarla paylaşması birçok soruna yol açmaktadır. Statü kaybına uğradığını düşünen yaşlı; kuruluşa kabul sonrası değişik savunma mekanizmaları geliştirerek farklı davranışlar geliştirmektedir.

Yaşlılık Sorunları Üzerine Ülkemizde yaşlılara götürülen hizmetlerin organizasyonunda;

- Kişilerin ihtiyaç ve isteklerini karşılayacak nitelikte hizmetin sağlanması,

- Nitelikli eleman sayısının artırılması ve bunu yaparken multidisipliner yaklaşımın göz önünde bulundurulması,

- Çevre düzenlemelerinin uygulanması,

- Yapılan değerlendirmeler sonucunda yaşlıda belirlenen duruma yönelik gerekli tedavi yaklaşımlarının uygulanması,

- Fiziksel ve mental sağlığın daha fazla bozulmasının önlenmesi ve koruyucu yaklaşımlarda bulunulması,

- Yaşlıya ve ailesine gereken eğitimin verilmesi gibi kısa süreli hedeflerin,
- Yaşam kalitesinin artırılması,
- Sağlıklı yaşam süresinin uzatılması gibi uzun süreli hedeflerin saptanması ve bu bağlamda;

• Yaşlılar için koruyucu sağlık hizmeti amaçlı tarama programlarının hazırlanarak yaşama geçirilmesi, hastalığa ve ölümlere zemin hazırlayan çevresel ve sosyo-ekonomik faktörlerin belirlenerek mücadele edilmesi, yaşlanan bireye sağlıklı yaşam ve kişisel bakım konularında danışmanlık yapılması, aktif ve sağlıklı yaşam tarzının benimsenmesi ve sürdürülmesine ilişkin programlar geliştirilmesi, yaşlıların temel sağlık, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerine adil olarak ulaşımlarının sağlanması, yaşlıların kendi kendilerine yeterli olabilmelerinin özendirilmesi, kronik hastalığı olan yaşlıların evde bakımının sağlanması, başta sosyal güvencesizler olmak üzere tüm yaşlılara yönelik bakım sigortası uygulamasına geçilmesi, aile bireylerinin bakım yükünü hafifletici önlemler alınması, yaşlı hastalara hizmet veren sağlık merkez/birimlerinin kurulması, mevcut kapasitenin ve geriatrist sayısının artırılması, "Yeşil Kart" işleyişine ilişkin sorunların çözümlenmesi, 2022 sayılı yasa uyarınca ödenen yaşlı aylık miktarının asgari ücret düzeyine çekilmesi, yaşlıların temel sağlık ve bakım hizmetlerinden yararlanması esnasında mali, fiziksel, psikolojik, etik, ayrımcı (hizmet sunumuna ilişkin yaş ve yaşa bağlı yeti yetersizlikleri nedeniyle) ve yasal engellerle karşılaşmalarının önlenmesi,

• Yaşlıların benimsedikleri sosyal çevrede bağımsız yada aile ortamında yaşamlarını sürdürebilmeleri, konut içi ve dışında fiziki yönden güvenli bir ortamda yaşayabilmeleri için ilgili düzenlemelerin yapılması, sosyal yaşama katılımlarının sağlanması, gereksinimi olanlara özel bakım desteği verilmesi, kendilerini çeşitli alanlarda geliştirme, eğitim alma / verme, üretkenliklerini sürdürebilmelerine ortam sağlanması, kuşaklar arası iletişimi arttırıcı projelerin yaşama geçirilmesi, her alanda ve düzeyde (merkezi-yerel) demokratik haklarını kullanabilmeleri için planlama ve karar alma sürecinde yaşlı amaçlı STK'lara aktif katılımlarının sağlanması, yaşlıların demokratik katılımçılığını yerel bazda desteklenmesi için "Yaşlı Dayanışma Meclisleri"nin oluşturulması,

• Şehir planlamalarında yaşlılara uygun mekan ve alt yapı düzenlemelerine yer verilerek ulaşılabilirliğin kolaylaştırılması, sosyal ve kültürel tesislerin oluşturulması, toplu ulaşım araçlarının amaca uygun hale getirilmesi,

• Türkiye'de yaşlı nüfusun ve korunmaya muhtaç yaşlıların belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılarak profil/beklentiler/hizmet gereksinimlerinin saptanması, uygun kısa ve orta vadeli çözüm odaklı sosyal politika ve hizmetlerin geliştirilmesi, emekliliğe hazırlık amaçlı programlar geliştirilmesi, mevcut kurum bakımı hizmet kalitesinin yükseltilmesi, yeni hizmet modellerinin sektörler arası işbirliği ile yaşama geçirilmesi,

• Resmi/gönüllü evde yaşlı bakım hizmeti vereceklerin eğitim standartlarının belirlenmesi, eğitilmeleri ve istihdamlarına ilişkin düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Giderek yaşlanan dünyamızda yaşlanan bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik alınacak çok yönlü önlemlerle yaşlı refahı sağlanabileceğinden, bu bağlamda ilgili disiplinlerin etkin bir işbirliği geliştirmesi gerekmektedir.

Bir Fotoğraf Bir Yazı

■ ■ ■ Merve Sert

Çocuğun 'İşçi' Hali

Çocuk işçiliği çocukların sağlığını bozan hatta ruhsal bir etki bırakarak gelişim sürecini etkileyen evrensel bir sorundur. Ekonomik nedenlerden dolayı okula gidemeyenlerin yanı sıra iç savaşlar nedeniyle ülkelerini terk ederek ya da kaçak yollarla mülteci olarak gelen yabancı vatandaşların okula gitmek yerine ortam koşullarını iyileştirmeye çalışmak için çalışmak zorunda olmaları, bilinçsiz yapılaşmadan ziyade vicdan sağrılığında da genelde toplum içinde 18 yaşının altında elaman alımı yapmaları da bunların arasında. Ucuz işçi olarak iş alımının geneli Suriye ve Afganistan oluyor. Aslında sosyal, duygusal ve fiziksel yönden çocuğun sağlığına yönelik ciddi bir tehdit altına alınmasında bir kaygı oluşmamış bir toplumda yaşıyoruz. Kendimiz için bir şeyler yaparken başkalarının hayatlarıyla oynuyoruz. Çocuk işçiliğine son vermeyi ilk kendimizde bilinç adımı atarak denemeliyiz sonra etrafımızdakileri uyarmalıyız. Çünkü çocuk gelecek demek gelecek ise yarınlar demek. Yarınlarımıza sahip çıkalım.

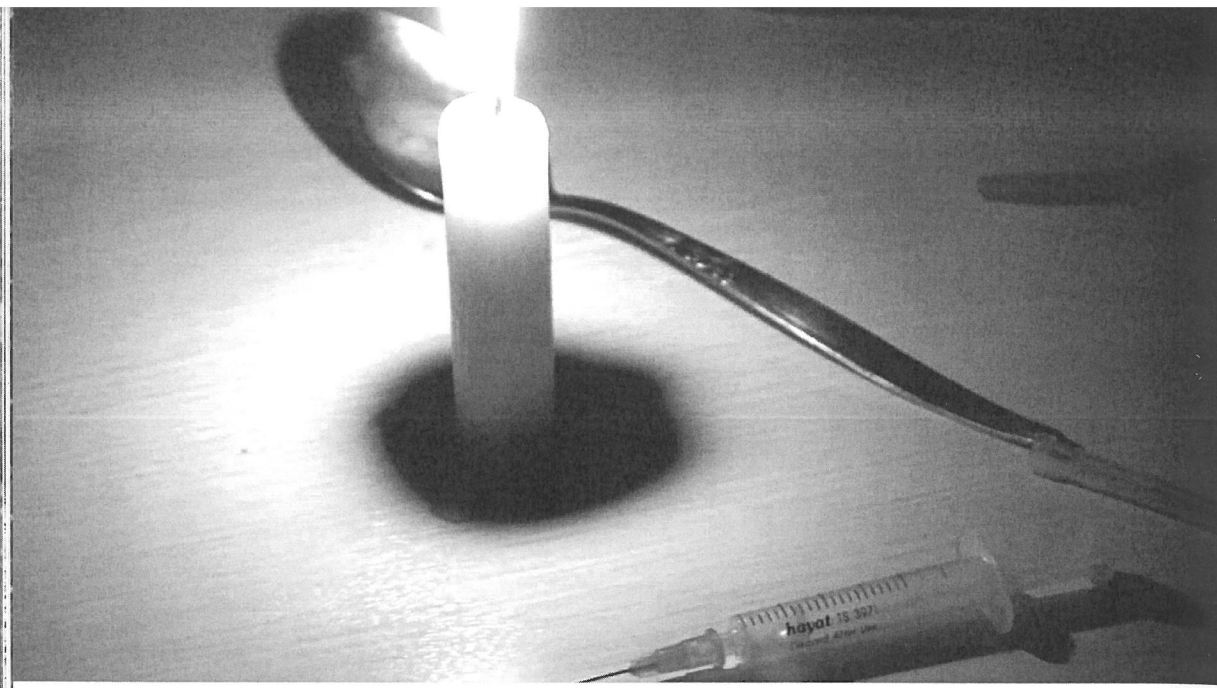
Büyüt Beni

Kelebeklerin cesurca uçuşu gibi kanatlınsın yüreğim. Hiç düşmemiş gibi devam etmek isterim yol almaya. Delice koşmak istemişimdir bitmeyen yollarda, tükenmeyen ümitlerle. Oynamak istedim en çok da okumak; tutmak isterim kalemimin ucundan, bastıra bastıra yazmak isterim haykırırcasına. Kaba kuvvet değil de dur demeyi tek kalemde göstermek niyetim. Dur! benim yerim sokaklar değil. Mavinin varlığını sadece gökyüzünün denize vurmasında değil artık üstümdeki önlükte de görmek isterim. Hayallerin bitmeyeceği yarınlar isterim, yarınlara ulaştıran bir yardım eli beklerim. Uzat elini ben bir aile sıcaklığını hissedeyim. Düşerek büyüdüğüm yollarda kalkarak daha da güçlenerek aşmak isterim. Duy sesimi! Bedenim ite kalka büyümesin, tutar mısın elimden, kurtarır mısın bedenimi?

Gülümse Çocuk

Gamzelerin görünsün yanaklarında, farkına varmadan dünyanın. Gözlerin parlansın hep ışık tutsun geleceğe. Gelecek umut olsun hayatına. Farkına varmadan hayatın. Batmasın hiç insanların dikenleri sana hep masum kalsın gözlerin. Gülümsemelisin sen hep, yaşamalısın çocukluğunu, oynamalısın sokaklarında, kendi dünyanın zenginliklerinde büyümelisin, aile kurmalısın kendine içine sığdırabildiğin umutlarla. Durmaksızın sevmelisin sevilmenin karşılığını görerek. Sen hep gülmelisin çocuk, derdini tasanı atmalısın. Çocuk gibi çocukluğunu yaşamalısın. Çünkü sen gülmelisin çocuk. Sebepsizce doyasıya...

Madde Bağımlılığı

■ ■ ■ Şeyda Akyüz

Madde bağımlılığı, vücudun işlevlerini olumsuz yönde etkileyen maddelerin kullanılması, bundan dolayı zarar gördüğü halde maddelerin bırakılmamasıdır. Bağımlı, madde kullanımına ara verdiğinde yoksunluk belirtileri yaşar. Zamanla madde kullanım sıklığını ve dozunu artırır. Merkezi sinir sisteminin farklı bölümlerini etkileyerek fiziksel ve psikolojik zarara yol açar. Maddelerin güvenli kullanımı yoktur, kullanan herkes için bağımlı olma riski eşittir. Bırakmak isteyen birey karar verdiği takdirde ailesi ile işbirliği içinde Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi (AMATEM) ve psikiyatri kliniklerine başvurarak tedavi olabilir. Hasta ve doktor işbirliğiyle yürütülen tedavi, 2-6 hafta arasında yatarak arındırma ya da 1 yıl süre ile psiko-sosyal tedavi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Aşağıda okuyacağınız haberler, son yıllarda yaşanan bağımlılık haberlerinden sadece bazıları:

BAĞIMLILIKTAN KURTULAN B.K.

Mersin'de amatör futbol oynadığını, güzel bir hayatının olduğunu anlatan ve aynı rehabilite süreciyle bağımlılıktan 6 ayda kurtulduğunu belirten B. K. bir gün arkadaşının dükkânına gittiğinde bu maddeyi kullandıklarını gördüğünü, orada 'kullandığın zaman bir hoş oluyorsun' dedikleri için ilk kez kullandığını söyledi.

B.K, sonucunun böyle olacağını bilmediği için ertesi gün o arkadaşlarına kendisinin gittiğini ve aynı şekilde uyuşturucu madde kullandıklarını, ilk denemeyi 19 yaşında yaptığını ifade ederek, "Bilinçsiz bir şekilde böyle devam etti. Liseyi yeni bitirmiştım, farklı şeyler yapayım düşüncesiyle arkadaş diye düşündüğüm insanlar sayesinde böyle bir şeye bulaştım. 6 yıl kullandım, güzel bir şey zannettim. Futbol oynamayı da

bıraktım, sosyal hayatım da bitti, her şeyim bunu içmeye yönelik oldu. Her zaman bırakabilirim diye düşünüyordum" şeklinde konuştu. İnsanların bu kadar kolay tuzağa düşürülmesini anlayamadığını belirten B.K. "Onu kullandığın zaman her şeyi başa-
rabileceğin hissi geliyor, kullanmadan önce Yeşilçam filmlerinde görürdüm çok zor bulunur sanırdım, hâlbuki öyle değilmiş, her yerde bulabilirsiniz bunu. Bunu içen bir insanla irtibata geçip kolaylıkla bulunuyor, ben bile şaşıyorum, bunun bu kadar kolay bulunmasına" ifadelerini kullandı. Zamanla ağrılarına dayanamadığını, hasta olduğunu kabul ederek durumu ailesine 'ben bundan kurtulmak istiyorum' diye aktardığını ve tedavi için Antalya'da bir hastaneye giderek tedavi olduğunu dile getirdi.
<http://www.e-psikiyatri.com/uyusturucu-bagimlisi-genc-anlatiyor-46882>

"Kendimi çaresiz hissediyorum"

İ.A., 30 yaşında. 12 yıldır eroin kullanıyor, 11. kez bırakmayı deniyor. Bu defa kesinlikle bırakacağını söyleyen İ.A., «Tedavi sonrası işsizlik yüzünden bir daha bulaşıyorum. Bu kez gerçekten kendimi çaresiz hissediyorum. Her seferinde geri dönüyorum. Annem çok zorluk yaşıyor. Bu kez annemi kırmak istemiyorum» dedi.

Defalarca üzerinde uyuşturucu ile yakalandığını aktaran İ.A., şöyle devam etti:

"Küçük yaşta uyuşturucu kullanan tanıdığım 20'ye yakın çocuk var. Bu çocuklar sahipsiz. Okumamış, işsiz güçsüz çocuklar. Emniyette bu konuda çok yetersiz kalıyor. Ben defalarca yakalandım. Hiç üzerine düşmüyor. Maddeyi kimden, nasıl aldın diye sormuyor. Üzerindeki maddeyi alıyor. Seni bırakıyor. Polisin üstüne düşmesi, daha ketum olması gerekir. Bu iş sadece polisle de çözülmez. Bizim de gayret göstermemiz lazım. Çevremizi düzeltmemiz gerek. İş imkânımız olsa uzak durabiliriz."

<http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/vanda-en-az-15-bin-madde-bagimlisi-var>

A.Y. (18) Evden çalışıyoruz, dışarda dolandırıyoruz. Şöyle düşünüyorum, bir kavga olsun, ben o kavgaya gireyim, biri beni öldürsün ya da ben onu öldüreyim hapse gireyim. Sonra taş kokaine başladım, içmediğim evde sağlam kapı bırakmıyordum. Bir paketi geçtin mi torbacısın artık. Allah ne düşmanımı, ne beni, ne sevdiğim insanları düşürsün. Çok büyük sınav. Bacak kemiklerim birbirine geçiyordu. Yürüyemiyordum. Dolandırıcıyı dolandırıp, torbacının malını çalışıyordum. Eroin içip hırsızlık yapmayan adam tanımadım. Marketlerden çocuk maması bile çalışıyorduk. Torbacının çocuğu vardı, onun karşılığında mal veriyordu.

Kız yanımda öldü

Bir gün mahalleye gittim. Bir kız gördüm, krizden gitmek üzere. Herkes içiyor, kıza vermiyor. Bana yalvardı, içim acıdı. Çıkardım malı verdim. Kız kaynattı, iğneyi bir vurdu, nefesi kesildi, öldü. Elim ayağım tuttu. Dokunduğum sigara izmaritlerini, iğneyi hepsini attım, kaçtım gittim. Bir saatten sonra bünye kaldırmıyor, onun ölüm. Evdekiler halimi gördükçe perişan ama ben onlardan kopmuşum. Bir gün ablam aradı. Tedavi merkezi bulmuş. Kabul ettim tedavi oldum. Altı aydır iyiyim.

İ.H.(32)

Her şey 16 yaşında evdeki huzursuzluktan kaçıp, geceyi dışarda geçirmemle başladı. Babam imamdı. Evde şiddet başlamıştı. Artık dayanamıyordum. Çok sevdiğim çocukluk arkadaşım, o gün beni yalnız bırakmadı. Başka arkadaşlarımızın evine gittik. "Mo-

ralin bozuk, iyi gelir” dediler, esrar içtim. Hatta arkadaşına da sebep oldum. Üç gün, beş gün arayla bir şekilde devam etti. 18 yaşında âşık olduğum kızla evlendim. Evlendiğim de kullanmaya devam ettim. Yalancı bir keyif veriyordu. Askerde de kullandım. Hatta bir operasyonda yakalanan ve yakılmak için ayrılan esrarı içtik. Hayatımda hiç para sıkıntısı çekmedim. 2011’e kadar ağır esrar içicisiydim. Yedi ay ara verdim. Spora başladım, artık temiz hava soluyordum. Evliydim ama karşı cinse müthiş bir zaaf duyuyordum. Oysa evimde aradığım her şey vardı. Ben mutlu olmamak için ne gerekiyorsa yapıyordum.

Uyuşturucu bana gülüşümü kaybettirdi. Her kullandığımda pişman oluyordum, üç çocuğumun yüzüne bakmakta zorlanıyordum. Beraber olduğum kadınların bir kısmı da uyuşturucu kullanıyordu. Bu arada alkolün de suyunu çıkarmıştım. Yüksek derece kullanıcı olduğum için artık esrar da bana yetmiyordu. Bonzaiyle tanıştım. Duygu adına birkaç kırıntı kaldıysa onu da bonzai aldı götürdü. Dört sene hiç gülemedim, içimden gelmedi. Bayılıp arabanın içinde kaldığım oldu. Başka kadınlarla birlikteyken eşime yakalandım. Artık her şey yavaş yavaş ayyuka çıkıyordu. Beni hastaneye yatırdılar. 14 gün kaldım, çıkar çıkmaz yeniden başladım. Artık iyice yavaşlamaya başlamıştım. Telefonlara bile cevap veremiyordum. Çalışmakta zorlanıyordum. Çocuklardan uzaklaştım. Sürekli kulaklık takıp film izliyordum. Yine dışarıda başka kadınlarla başka hayatlar yaşıyordum. Artık üç paket sigaranın her birine bonzai koyup içiyordum.

Bir gün evde içtim, ölüm tribine girdim. Koltuğa yıkıldım. Hayal meyal eşimi görüyorum karşımda. Ambulansın siren sesini duyuyorum arka planda. Komadayım, ölüyorum. Zaten kalbim durmuş, yeniden çalıştırmışlar. Acile yatırdılar, bir süre hastanede kaldım. Çıktığımda bile zor yürüyordum. Ölüm otuyla dibi gördüm. Sonunda tedavi olmaya karar verdim. AMATEM’e yattım. Çocuklarıma buraya gelirken son yalanımı söyledim, “Zayıflamaya gidiyorum” dedim. Benim için yeni bir hayat başlayacak.

D.D (36)

12 yaşında bali kullanmaya başladım. Babam alkolikti. Pek başımızda durmadı, annem bize baktı ama nereye kadar? Mutluluğu hep dışarda aradım. Arkadaşlarımı ailemin üstünde tuttum, onlar ne yaptıysa aynıını yaptım. Bali çektim, sonra alkol kullandım, esrar, eroin... Uyuşturucu alacak param olmadığı için hırsızlık yapıyordum. 16 yaşında cezaevine girdim. 18 yaşında çıktım. Sokaklarda yatıyordum. Askere gittim, geldim, sevdiğim kızı kaçırıp evlendim. O bilmiyordu, sonradan öğrendi. İki çocuğumuz oldu. Daha kokularını bilmiyorum. Çünkü hiç ayık gitmedim eve. Kadınların altın kolyelerini çalıyordum. Buraya gelmeden önce gasptan yargılanıyordum, cezaevine girmemek için altın vuruş yapmayı düşündüm. Eroin bulmak için ucunda ölüm bile olsa her şeyi yapmaya hazırdım. Zaten tüm pislikleri yedim. Biz bağımlılar bu illetten kurtulsak Türkiye’de suç oranı yüzde 40 azalır. Kurtulacağım. Ben “İçmiyorum” demeyi öğreniyorum. Çok yalan söylediğimiz için kimsenin gözüne bakamazdık. Şimdi her gün iki buçuk saat birbirimizin gözüne bakıyoruz. Buradan çıkacağım, ilk yapacağım şey, çocuklarıma lunaparka götürmek olacak.

<http://www.hurriyet.com.tr/madde-bagimlilari-anlatiyor-her-gun-ictik-her-pisligi-yedik-her-gun-olmek-istedik-26928036>

İlk kez etek giydim

“11 yıldır madde bağımlısıyım ve 14 aydır da hiçbir alkol ya da madde kullanmıyo-

rum. Uyuşturucu kullanan bir kadın olarak yaşamak daha da zor oluyor. Eğer kadınsanız ve uyuşturucu kullanıyorsanız, bu hayatı sürdürebilmek için iki seçeneğiniz var; ya cinsiyetinizi tamamen unutacaksınız ya da tam tersine cinsiyetinizi, kadınlığınızı bir araç olarak kullanacaksınız. Sanırım ben ilk kategoriye giriyorum. Çünkü son bir senedir etek giymeye başladım. Maddelerin bırakmak ve uzak durmak için tek bir ilaç gerekiyormuş, bunun adı da “umut “muş...”

<http://www.haberturk.com/kultur-sanat/haber/802991-yasayanlarin-dilinden-kabus-hikayeleri>

K.L. Anlatıyor: Daha 5-6 yaşındayken anne ve babamın yanımda şiddetli tartışmalar yaptıklarını hatırlıyorum. Babam ailenin bütün yükünü sırtında taşıyordu, bütün gün eve ekmek getirebilmek için gündelik işleri takip ediyor yorgun argın eve dönüyordu. “Daha ne yapsındı ki” en azından kendisi böyle düşünüyordu. Annem ise kendi açısından haklıydı; o da bütün gün evin işleri, çamaşır bulaşık ve temizlik derken gündelik telaşın içerisinde yorgun düşüyordu. Olan bana ve dört kardeşime oluyordu. 13 yaşına geldiğimde Babam beni tamirhanede işe soktu. Artık ben de para kazanıyor, dolayısıyla evde söz sahibi olabiliyordum. Tamirhanede benimle birlikte çalışan Selçuk isimli arkadaşımın ilk sigara teklifini hatırlıyorum. Boğazım ne kadar da yanmıştı. Birkaç öksürüğün arkasından zorlansam da o sigarayı bitirmiştim. Artık sigara kazandığım paranın önemli bir bölümünü ayırmam gereken önemli bir alışkanlığım olmuştu. Bir de diğer tamirhanede çalışan arkadaşlarla birlikte düzenlediğimiz tiner partileri vardı. Bu iş için seçtiğimiz mekân ise mezarlıktı. Şimdi yaşadığım hayata bakıyorum da belki o yıllarda kendimize mekân olarak seçtiğimiz mezarlık şu an adım adım yaklaştığımız bir kötü sonu temsil ediyor. Esrar maddesine geçişim ise 16 yaşında en sevdiğim arkadaşım Orhan’dan sigara istediğimde “Sana daha iyi bir sigara vereyim mi ?” diyerek bana uzattığı sarma şeklindeki sigarayla oldu. Artık kazandığım paranın büyük bir bölümü esrara gidiyordu. Esrar beni peşinden koşturan ve bir türlü yakalayamadığım bir madde haline gelmişti. 18 yaşına geldiğimde ise artık bir kız arkadaş edinmiştim. Lise son sınıfa giden Özlem çok rahat bir kızdı. Zaten gelecek planlarında okula yer vermeyen birisiydi. Belki de beynime en çok zarar veren maddeler içeren haplarla tanışmam da Özlem beni davet ettiği bir partide oldu. Herkesin hapını yanında getirdiği bu partide teknomüzik ve yoğun bir gürültü vardı. Hap almadan bu ritme nasıl ayak uyduracaktık ki? Sigaranın, tinerin, esrarın ve hapların ardından hareketlerimde konuşma ve davranışlarımda gözle görülür dengesizlikleri iyiden iyiye hissetmeye başlamıştım. Zihnimi toparlayamıyor, bazen nereye gideceğimi ve ne yapacağımı hatırlayamıyor, nefes alıp vermekte de güçlük çekiyordum. Kalbimde çarpıntılar ve vücudumda dermansızlık belirtileri baş göstermişti. Kullandığım maddeler yasadışı olduğundan adeta yeraltında yaşıyor, karanlık suratlı insanlarla görüşüyor, tanımadığım kişilerle kısa süreli ilişkiler yaşıyordum. Kazandığım para uyuşturucu giderlerime yetmemeye başlamıştı. Emekli olan babamdan zorla aldığım paralarla takviye yapmaya çalışıyordum. Bu arada yine para bulmak amacıyla yaptığım hırsızlıklar da cabası. Birkaç defa yakalandım ve kısa süreli hapis hayatım oldu. Şimdi vücudum Hepatit B gibi ağır bir hastalığın pençesinde. Kurtulmak için çok gayret gösterdim. Şu an oldukça pahalı, sıkıntılı ve zor bir dönem olan tedavi sürecine devam ediyorum.

<http://maddebagimliligi.weebly.com/ya350ayan-anlatiyor.html>

Zamansız Ayrılık

■ ■ ■ Fatmanur Çakıroğlu

Keşke zamanı durdurmanın bir yolu olsaydı... En mutlu anları defalarca tekrar tekrar yaşayabilmek, o dakikalarda kaybolabilmek, bir insan için huzurun ta kendisi olsa gerek. O zaman diliminde fark edemeseniz de sonradan anlıyorsunuz, sevdiklerinizle geçirdiğiniz o anların bir ömre bedel olduğunu. Şimdi sizlere kendimden bahsedeceğim; yirmi beş yaşındayım, şu yirmi beş yıllık hayatıma ne acılar sığdırdım bir bilerseniz, şimdi ise dünyaya dahi sığmıyorum. Söze nereden başlasam bilemiyorum; ilk yıkılışım, ilk çaresizliğim, ilk acım... O Ağustos akşamı... Can dostum Yavuz, kız kardeşi Mısra ve ezelden beri ahbablığı olan anne babalarımız oturuyorken aniden yerin derinliklerinden gelen uğultuyla sarsıldık. O kadar şiddetli bir sarsıntıydı ki, her şey saniyeler içinde, biz ne olduğunu anlayamadan gerçekleşmişti. Daha yedi yaşında olmama rağmen bir daha hiç bir şeyin eskisi gibi olamayacağını farkındaydım. Evimiz, sıcacık yuvamız üzerimize yıkılmış, Yavuz ve ailesi tuğlaların arasında mahsur kalmıştı. Babam kırılan bacağına aldırılmadan defalarca enkaz altına girerek can dostu Salim amca'yı ve ailesini kurtarmaya çalışıyordu. O çaresiz bekleyiş anlarında Salim amcanın babamın kulağına eğilip fısıldadığı şu kelimeler, biliyordum ki hayatımızı tamamen değiştirecek olan kelimelerdi: "Evlatlarım size emanet Ramiz."

Havaya kasvet, etrafımıza karmaşa hakimdi. Annemin elini hiç bırakmadığımı, avuçlarımın terlediğini, kaşımdan göz kapağıma süzülen kanın ılıkliğini, dağılımlığı, hüznü, çığlıkları ve çığlıkları bölen siren seslerini hatırlıyorum. En yakın arkadaşım Yavuz ve küçük kız kardeşi Mısra... Can özlerini, ailelerini gözleri önünde kaybetmenin acısı nedir asla bilemezdim, onları hiçbir zaman anlayamazdım ama Yavuz'un gözlerindeki o umutsuzluğu, donukluğu asla unutmadım. Salim amcanın vefat etmeden önce kızına verdiği cep saatini hatırlıyorum, Mısra bir eliyle sımsıkı saati kavrarken, tir tir titreyen öteki eliyle de Yavuz'un kazağından tutuyordu, o anki bağlılığı tarif etmem neredeyse imkansız. Dile getirilemeyen ne varsa hepsini onların bakışlarında görmek mümkündü. Bu olayın ardından çok zorlu bir yolculuğa çıkmıştık, bardaktan boşanırcasına yağmurun yağdığı bir gece çadırımızın aldığı sudan sırlıklam olmuştuk. Yağmur damlalarından annemin gözyaşlarını ayırt edemiyordum, babam artık bu zorlu yaşam koşullarımızı kaldıramıyordu, çok sinirlenmişti. Yavuz ile konuştukları sırada bakışlarındaki kararlılığı görebiliyordum. Hayatımız boyunca hep çok cesur olmuş, bilinmedik yollarda adım atmaktan hiç korkmamıştı. Bense ağaca yaslanıp

Fotoğraf: Achim Wagner

orada ki hayatı, kendi hayatımı uzaktan izlemiştim. Bu kadar kalabalığın arasında nasıl oluyor da kendimi böylesine yalnız hissedebiliyordum? Usulca başımı yere eğip, gözlerimi kapatıp içimden ona kadar saymıştım, hayalim gözlerimi açtığımda tüm bunların bitmiş olmasıydı. Kafamı kaldırdığımda karşımda Mısra duruyordu. Buğulu kehribar gözlerindeki buruk ışıltıyla bana gülümseyerek: "Buradan gidiyoruz Ömer, artık bitecek." kelimeleri döküldü dudaklarından. Daha yalnızca altı yaşındaydı ama yaşadığımız acılar onu aylar içerisinde olgunlaştırmıştı. Gördüğüm manzaralar öyle korkunçtu ki, oradaki her insanın elinden tutup götürmek, onlara umut ışığı olmak istemişim. Sonbahar mevsiminde ki ağaçlar gibi yaprak döküyordum o yağmurlu gecede. Alıştığımdan vazgeçmek zor geliyordu belki ama bir zaman sonra yeniden güçlenecekti dallarım, filizlenecekti yapraklarım, sıkı sıkıya tutunacaktım köklerle hayata...

Yaşadığımız toprakları terk etmek zorunda kaldığımız, hayata tutunmaya çalıştığımız, umudun, umutsuzluğun her acının bir arada hissedildiği bu yolculukta dolunay ve yağın yağmur eşlik etmişti adımlarımıza. Sonbaharda dalından düşen yaprak misali savruluyorduk oradan oraya, iliklerime kadar hissediyordum yorgunluğumu. Yeni geldiğimiz bu şehir buram buram tarih kokuyordu, uyandığımda annemin kucağından farklı bir hayata bakıyordum. Yeni şehir, yeni insanlar... Yeni insanlar tanımak, hiç bilmediğin kitapları okumak gibiydi. O acı mazi artık uzaklarda bir yerlerdeydi, orada olup bitenlerden habersizdim. Büyüyordum, günden güne hayatın farkına varıyordum. Nezaket teyze ve Bahri amca'yı tanışmıştık. Onlar da depremde çocuklarını, torunlarını kaybetmenin kederi ve geçmiş güzel günlere duydukları özlem ile yanıp tutuşuyorlardı. Babamı evladının yerine koyup bize evlerini açtılar, dokuz sene geçmişti, her geçen günüm dünümden farksızdı. Bir Eylül sabahına uyandığımda o yıl içinde olacaktaklardan habersiz bir kaldırımda oturmuş şiir yazıyordum. İşte Eylül benim için o zaman hoşgelmişti...

(Devam edecek)

Prenses

■ ■ ■ Ayşe Tuğçe Yıldız

Sabahın altısıydı, bu saatlerde uyanık olmaya alışık değildi Prenses. Aslında So bir prenses değildi ama bu lakabını sevmiştir. Kendi türü arasında ona prenses denmesi onun için en iyisiydi. Türü derken o bir eşcinseldi. Bir travesti. Erkeğin prenses olmayacağı türden. Ama bazen tabuları yıkmak gerekirdi. O da bunu yaptı zaten. Ruhun yanlış bedende can bulmasına alışmıştı ama ruhu bedenini güzelleştiremiyordu.

Kasım ayının buz gibi havasında sigarasını içiyordu. Gökyüzünün renk değiştiren lacivertine bakıyordu. Dumanını ona üflüyordu. Gökyüzüne öyle dalmıştı ki dün gece yaşadıklarını izliyordu adeta..

Bir travestinin neler yaşayacağını göze alarak yaşadıklarını tekrar tekrar izliyordu, izlediklerini tekrar tekrar yaşıyordu. Sahi ne olmuştu dün gece?

Bunu düşünürken bile yüzünde tebessüm eksilmedi. Dün gece kaç kişiden dayak yemiştir hatırlamaya çalışıyordu. Her yeri morarmış burnu kanamış saçları yolunmuştu. Aynı özgür olamadığı gibi yolunmuştu parçalanmıştı bedeni. En kötüsü de bunun sıradan bir hal almasıydı.

Herkesin bir acısı vardı. Herkesin bir sınavı. Acılara alışmak en kötüsüydü. Her gün ağlamak ve buna alışmak...

Bir cesaretle ayağa kalktı, oturduğu sandalyeden banyoya yol almıştı. Gece- den kalan makyajı ve kanları temizlemek için banyoya gitti.

Aynaya baktı yüzündeki makyajı temizlemek için eline bir pamuk aldı.

Başkalarına sahte gelen yüzü pamypa bırakacaktı. Yüzünü sildi. Gerçek yüzünü gün yüzüne bıraktı. Aynaya baktı sanki tanımıyordu aynadaki kişiyi. Karşısındaki insanı izledi uzun süre. Ağladı ama ağlamak bu insana yakışmıyordu.

Bedeni ruhunu ruhu bedenini kabul etmeyen bir adamı izliyordu ve her gün o aynada savaşıyordu...

Çizim: Fatma Çadırardıç

Hasta Yakınları İçin Acil Sosyal Hizmet

■ ■ ■ Aleyna Ak

Türkiye'de hastalar ve hasta yakınları pek çok sorun yaşıyor. Bu sorunların başta gelenlerinden biri de hastanelerdeki bitmeyen tedavi süreçleri ve bekleme süreleri. Hasta bireyin yakını olmak başlı başına bir sıkıntıyken, maddi ve manevi yönden sorunlarla boğuşan hasta yakınları, psikolojik açıdan çöküntüler yaşıyorlar. Bu konuda bir hasta yakını ile kısa bir röportaj yaptık. Gonca Ak, bir hasta yakını olarak tedavi sürecinde yaşadığı zorlukları anlattı. Ak'ın yaşadığı sorunlar, hastanelerdeki sosyal hizmet birimlerinin eksikliğini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Hastanede ne kadar kaldınız?

2 yıl sürekli olarak kaldık, 5 yıl gidip geldik.

Hastanıza ne gibi destekler sağlandı?

Birkaç kez psikolog geldi.

Size belirli bir destek verildi mi?

Hastanede uzun süre kaldığımız için refakatçi kartını ücretsiz aldık, ama hasta yakınına hiçbir şekilde yardım sağlanmıyor.

Ne gibi sıkıntılar yaşadınız?

Geceleri kalacak yer sıkıntısı olduğu için hastamın yanında kartonun üzerinde uyurdum ve oda 6 kişilik olduğu için rahat edemezdim. Yanımızdaki genç hastalar hayatını kaybettikçe psikolojim çok bozulmuştu. Evdeki çocuklarımı görmeye gitme şansım yoktu bayağı zorlandım.

Ne hissettiniz?

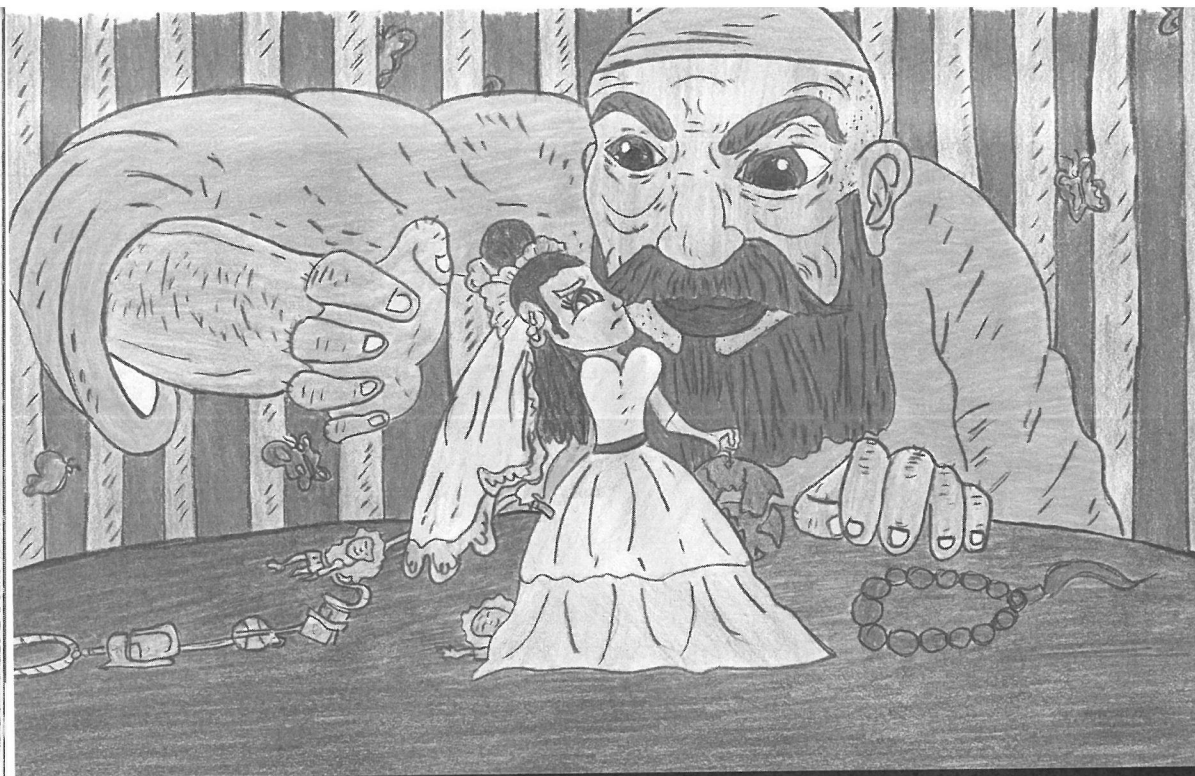
Hayattan hiçbir beklentim kalmamıştı çok umutsuzluğa kapıldım.

Şimdi düşününce yapılmasını istediğiniz bir yardım olmuş muydu?

Geceleri kalmam için bir yer olmasını isterdim.

Hastaneden çıktıktan sonra psikolojik bir desteğe ihtiyaç duyduunuz mu?

Yakınımlı kaybettim ve uzun süre o ortamda bulunmak ister istemez psikolojik sorunlara yol açıyor. Pek çok şeye ihtiyaç duydum ama o an bu konuda yardımcı olan, önerilerde bulunan kimse olmadı.

Çizim: Asena Yağmur Yalçın

Yüreğimizin Kanayan Yarası: Töre

■ ■ ■ Zeynep Bathan

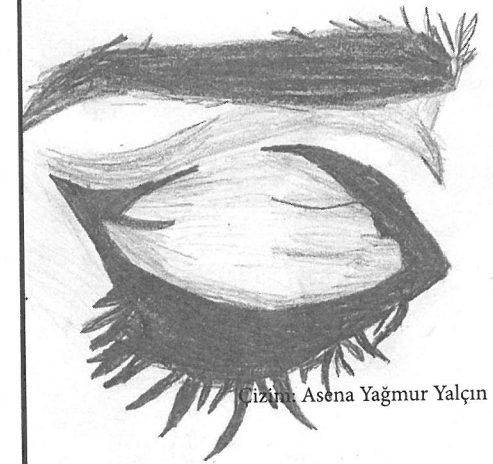
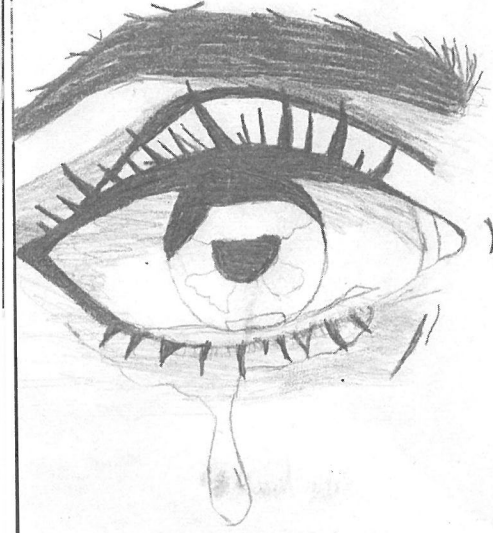
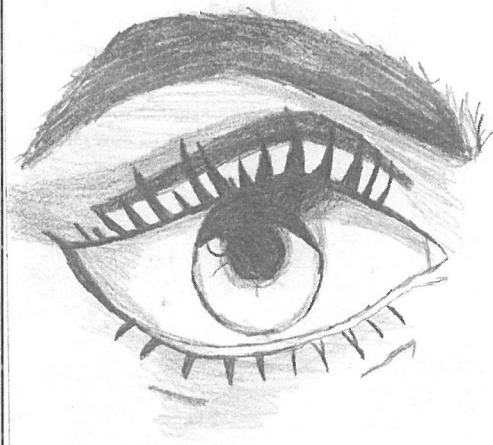
Töre, esasında sözlüklerde bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü ya da bir toplumdaki ahlaki davranış biçimleri, adap olarak geçer. Ancak toplumumuzda bu anlam artık yerini başka bir anlama bırakmış durumda.

.....▶

Genel anlamda bakacak olursak "Töre nedir?" sorusuna karşın verilen cevaplar akla hemen töre cinayetleri olduğu ve bunların da sadece doğuda yaşandığı algısı gelir. Bununla birlikte çok bariz görülen bu basmakalıp düşünceyle bir duvar daha örülmüş olur. Toplumu düzenleyen kurallardan biri olarak yerleşen töre, cinayet adı altında yer edinmiştir. Töre cinayetlerinin nedenlerini, eğitimsizlik, feodal yapı ve illiklik olarak sayabiliriz. Bu nedenlerle ortaya çıkan töre cinayetleri toplumda maalesef yerleşik hale gelen ve kadın-erkek ilişkileri bakımından büyük oranda eşitsiz bir gelişime neden olan bir toplumsal olgudur. Bu konuda bir diğer yerleşiklik de bu konudaki suskunluk. Töre cinayetleri aslında ülkemizde cinayet töresinin bir nevi uygulanışdır. Avrupa'daki okullarda, örneğin Hollanda liselerinde öğrencilere 'Eerwraak' diye bir antropojik veri olarak okutulan töre, ülkemizi, kültürümüzü, benliğimizi kasıp kavuran bir kaos niteliği taşımakta ve günümüzde önceki kadar olmasa da varlığını sürdürmektedir. Ülkemizde at, avrat, silah sloganı ile adeta bütünleşen bu düşünce yapısına bir an önce dur denmeli ve önlemler alınmalıdır.

Türkiye'de töre ve namus cinayetleri işleyen zanlılar üzerinde yapılan sosyolojik araştırmalarda, Avrupa ülkelerinde tutku ve kıskançlık cinayetleri Türkiye'de ise töre ve namus cinayetleri işlendiği ortaya çıkarılmıştır. Yapılan araştırmaların bir diğer sonucu da, töre cinayetlerinin sadece Doğu ve Güneydoğu'da değil Türkiye'nin her bölgesinde işlendiği. Diğer yandan cinayetleri tetikleyen en önemli nedenlerden biri de toplumsal baskı. Töre cinayetleri konusunda bir araştırma yapan Doç. Dr. Mazhar Bağlı, Türkiye'deki 44 cezaevinde 193 mahkumla görüştiklerini, burada yapılan araştırmalarda, töre ve namus cinayetlerine bakışta Doğu ve Batı arasında fark olmadığını ifade etti. Hazırlanan raporda, bilinenin aksine en çok töre ve namus cinayetinin işlendiği bölge olarak Marmara bölgesinin öne çıktığı belirlendi. Bu rapor bilinen tüm tabuları yıkmaya yetti. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun tahminlerine göre her yıl dünyada 5 binden fazla kadın namus sebebi ile öldürülmekte. Türkiye de, dünyada namus cinayetlerinin işlendiği ülkelerden en çok göze batanı. Kadının bedeni üzerinden algılanan namus cinayetlerinin en büyük nedenleri; ataerkil yapı ve değerler, erkeğin fiziki mekan paylaşmamasını öneren dinsel ve kültürel inançlar, gelenekler, geniş aile, aşiret, hemşehrilik, cemaat ilişkilerinin yaygınlığına bağlı olarak birey üzerinde toplumsal baskının yüksek oluşu, bu yapıların resmi düzeyde kabul görmesi sonucu siyasal yaşam ve hukukun uygulanmasına yön vermesi olarak belirtilmektedir. Raporda, namus cinayetlerinin bir kısmını bireysel olarak, failin kendi iradesi veya etrafından gördüğü toplumsal baskı sonucu işlendiği belirtilerek, bu durumda kişiyi yönlendirenin töre değil, namus kavramı olduğu sonucu gözler önüne serildi.

Dünyanın bazı ülkelerinde ve ülkemizde de hala etkili olan, "ailenin namusunu temizlemek" amacıyla kadınların öldürülmesi ailenin namusunun ailedeki kadınların cinsel dokunulmazlığına bağlı olduğunu göstermektedir. Kadınların cinsel dokunulmazlığından evli olmayan kadınların bekâretleri, evli kadınların ise iffetleri kastedilmektedir. Namus cinayetlerinin işlenmesi için gerekçe olarak öne sürülen nedenler evli bir kadının boşanması ya da kocasını terketmesi, boşanmış bir kadının bir erkekle ilişkisinin olması, bekâr bir kızın bir erkekle ilişkisinin olması, bekâr bir kızın erkekle kaçması, evli ya da bekâr bir kadının kaçırılması ya da tecavüze uğraması olarak bildirilmektedir. Ancak gerçekte radyodan şarkı istemek, erkek olan sınıf arkadaşı ile tanıştığı bir

erkeklerle konuşmak gibi sebeplerden de öldürülen kadınların olduğu bir toplumdayız. Bir diğer husus olarak da eşcinsel, biseksüel veya transeksüel olduğu için aile fertleri tarafından öldürülenlerin oranı gün geçtikçe artmasına rağmen, bu töre ve namus cinayetleri arasında gösterilmemekte, bu konuda yasal olarak yeterli mevzuat ve yaptırım bulunmamaktadır. "Namus" cinayetlerinin genelde Müslümanların yoğun olarak yaşadığı ülkelerde daha fazla işlendiği görülmektedir. Yüzdelik oranlara bakacak olursak, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmaya göre konuyla ilgili cinayetler incelendiğinde cinayetlerin %29'u namus, %29'u aile içi uyuşmazlık, %15'i yasak ilişki, %10'u kan davası, %3'ü tecavüz, %2'si diğer, %9'u cinsel taciz, %3'ü kız alıp verme nedeni ile işlenmiştir 2000-2005 yılları arası ülke genelinde meydana gelen "töre ve namus" cinayetleri konusunda bölge dağılımı incelendiğinde, meydana gelen 1091 olayda %19 oranla (212 cinayet) Marmara Bölgesinin ilk sırada olduğu, bu bölgeyi, %19 oranla (209 cinayet) Ege Bölgesinin izlediği görülmüştür.

Töre ve namus cinayetleri dünyada ise en çok Bangladeş, Brezilya, Ekvator, Mısır, Hindistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Fas, Pakistan, İsveç, Türkiye, Uganda ve İngiltere gibi ülkelerde işleniyor. Ürdün, Fas ve Suriye gibi ülkelerde namus sebebiyle işlenen suçlar, aile namusunu korumaya yönelik olarak işlenmişse ceza indirime gidilmektedir. Bu ülkelerde namus cinayetine kurban gitme tehlikesi altındaki kadınları korumak amacıyla kurulmuş bir mekanizma bulunmaması nedeniyle, bu durumdaki kadınları öldürülmekten korumak için cezaevine koyma gibi son derece trajik bir uygulamaya gidildiği görülmektedir. Bu nedenle yıllarca hapiste kalan kadınlar olduğu bildirilmektedir.

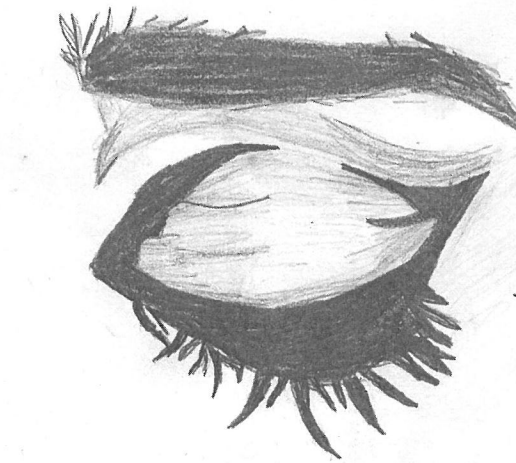
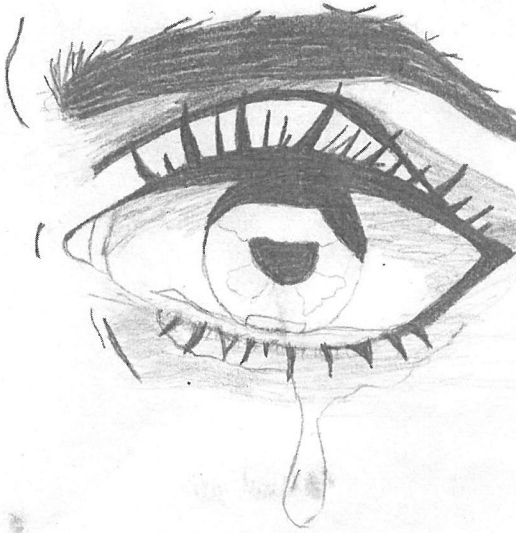
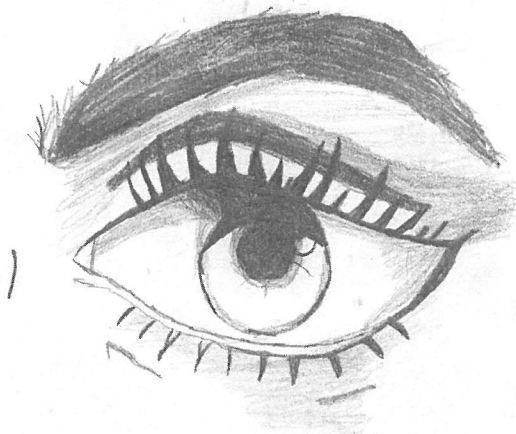
Ortadoğu, Kuzey Afrika, Asya kıtasındaki bazı ülkelerde ise kadınların namus adına öldürülmesinin cinayet olarak görülmemesi nedeniyle ile bu ülkelerde namus cinayetlerine ait bilgiye ulaşmak mümkün olmamaktadır. Pa-

Çizim: Asena Yağmur Yalçın

kistan'da da ayrı bir yasa olarak kurbanın ailesi affederse öldüren kişinin cezalandırılmıyor olması göze çarpan bir düşünce yapısını gözler önüne seriyor.

BBC'nin yaptığı bir habere göre de kabile geleneklerinden gelen töre cinayetlerinin asıl nedeninin onursuz bir hayatın yaşamaya değer olmaması olduğu belirtilmiştir. "Onur" suçları, ailenin onurunu zedeledikleri gerekçesiyle, erkek fertler tarafından kadın fertlere yöneltilen, genellikle cinayet şeklinde gerçekleşen şiddettir. Avrupa'da onur suçları olarak adlandırılan bu kavram ülkemizde töre ve namus cinayeti olarak adlandırılmaktadır. Bu sebeple herhangi bir kadın, ailesinin seçtiği bir kişiyle evlenmeyi reddetmek, tecavüze uğramak, -kocasından suistimale uğrasa dahi- boşanmaya çalışmak ya da zina (suçlaması) gibi gerekçelerin de arasında bulunduğu çok çeşitli nedenlerle hedef gösterilebilir. Bir kadının ailesinin "onurunu zedeleyecek" şekilde davrandığı idraki, hayatına kastetmek için yeterli bir nedendir. Kan davası ve "kız alıp-verme" meseleleri de önemli nedenler arasındadır. Sanıkların büyük çoğunluğu 19-35 yaş arası erkeklerdir ve sanıkların %9'unu suça teşvik edilen çocuklar oluşturmaktadır. Suçlular genellikle pişmanlık duymamaktadır ve cezaevinde kahraman gibi karşılanmaktadır.

Ülkemizde Sivil Toplum Kuruluşları ve hükümet tarafından töre cinayetlerini önlemek amacıyla çalışmalar ve yasalar yapılmış olmasına rağmen; istatistikler ve medyada yer alan haberler bu yaptırımların pek de işe yaramadığını ya da ciddiyetle uygulanmadığını göstermekte ve yapılan bu tür cinayetleri daha da tetiklemektedir. En kısa zamanda bir düzenleme getirilmesi ve uygulanması ülkemizin daha sağlıklı ve huzurlu bir nesil yetiştirmesine katkı sağlayacaktır.

Kadına Yönelik Şiddet

- Demet Tağal
- Zuhale Canitez

Şiddet; öğrenilebilen istenmedik bir davranış türüdür. Şiddetin anlamı sorgulandı-
ğında, özellikle yaşadığımız bu topraklarda, hemen her evde yaşanmaktadır. Öyle ya
şiddet sadece fiziki hasar yaratan, bedene uygulanan bir güç gösterisi değildir. Şiddet
ruha psikolojiye hasar veren bir hırpalama çeşidi olarak da yaşatılabilir. Bu bağlamda
kadının gördüğü her ne kadar genelde fiziki şiddet gibi görülse de, ki bu çeşit şiddet
en tehlikelidir, aslında psikolojik duygusal şiddet olarak da karşımıza çıkar. Üstelik bu
masum ve sıradan görülüp aleni şekilde karşılaşılan değildir. Bir kadının şiddet görmesi
ona el kaldırılmasından ibaret değildir. Nice kadınlar vardır ki tek kelime veya küfür
ile susturulan, ve nice kadınlar vardır ki sebepsizce aşağılanan. Maalesef günümüzde

Çizim: Asena Yağmur Yalçın

şiddete uğrayan kadınların yüzde 42,3'ü dayak, yüzde 40,1'i tehdit ve küfür, yüzde 12,6'sı yaralama, yüzde 3,2'si cinsel taciz ve tecavüz, yüzde 1,4'ü eve kapatma ve yüzde 0,4'ü ise ölüm tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu kadınların yüzde 40,4'ünün evlerinde çocuklara karşı da şiddet uyguladığı saptanmıştır. Diyelim ki kadına yönelik şiddeti engelledik. Peki bu engelleme kadınlara sevgi duyan bir toplum haline gelmemizi de sağlayacak mı? Onları toplumsal hayatta önemseyen, onlara hak ettikleri değeri veren bir düşünce yapısını toplumda nasıl sağlayacağız?

Bunu sağlamak ancak ve ancak toplumda kadınlara yönelik bakış açısının değişmesiyle mümkün olabilir. Yalnızca kanun çıkarmakla bir yere varılamaz. Alınan tedbirlerin kalıcı bir çözüme dönüşmesi için mutlaka bir zihniyet dönüşümüne ihtiyaç var.

Kadına yönelik şiddet dendiğinde ilk akla gelen fiziksel şiddet yani dayak, yaralama ve cinayet olsa da şiddetin başka türleri de var. Örneğin kadının ev dışında çalışmasına izin vermemek, gelirine el koymak, ailesi ya da arkadaşlarıyla görüşmesine izin vermemek, hakaret etmek veya istemediği halde cinsel ilişkiye zorlamak da şiddettir. Bugün, fiziksel, duygusal/psikolojik, ekonomik, cinsel şiddet veya şiddet tehdidi yüzünden her kesimden milyonlarca kadın baskı altında yaşıyor, toplumsal hayata daha az katılıyor, zorla evlendiriliyor, sakat kalıyor veya öldürülüyor. Üstelik şiddet aile içinde gerçekleştiğinde etkisi de daha yıkıcı oluyor.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2009 yılında gerçekleştirdiği Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre; Türkiye'de 100 kadından 42'si eşinden veya birlikte olduğu kişiden fiziksel veya cinsel şiddet görüyor. Bu çok yüksek bir oran ve şiddete karşı yasal haklarımızı bilmenin önemini de ortaya koyuyor.

Şiddet Türleri

Şiddet dendiğinde, ilk akla gelen fiziksel şiddet olur. Oysa fiziksel olmayan şiddet biçimleri de son derece yaygındır ve kadınlara çok zararlı etkileri vardır; örneğin hakaret, aşağılama, küçümseme, eve kapama, zorla cinsel ilişki kurma, ölümle tehdit etme, gibi. Bunlar genelde ülkemizde şiddet yaşayan ve uygulayan pek çok kişi tarafından şiddet olarak tanımlanmaz ve daha az önemsenir. Ama fiziksel şiddet dışında kalan şiddet ve baskı yöntem-

leri en az fiziksel şiddet kadar kısa ve uzun vadeli çok olumsuz izler bırakır.

Aşağıdaki davranışlardan bir veya birden fazlasına maruz kalıyorsanız ya da bunlarla tehdit ediliyorsanız, şiddet görüyorsunuz demektir. Vakit kaybetmeden yasanın güvence altına aldığı haklarınızdan faydalanmaya başlayabilirsiniz.

Fiziksel Şiddet

Bedeninize yönelik her türlü saldırı, fiziksel şiddettir. Tokat, tekme ve yumruk atmak, sarsmak, hırpalamak, boğaz sıkmak, bağlamak, saç çekmek, herhangi bir cisim atmak, kesici ve delici aletler ya da ateşli silahlarla yaralamak, işkence yapmak, sağlıksız koşullarda yaşamaya zorlamak, sağlık hizmetlerinden yararlanmayı engellemek ve öldürmek gibi eylemler fiziksel şiddet tanımına dahildir.

Diğer şiddet türlerinde olduğu gibi, töre, namus, gelenek, görenek gibi kavramlar

Dünyada ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 raporuna göre, dünya genelinde toplum içinde yapılan 48 araştırmada kadınların % 10-69'unun eşleri veya partnerleri tarafından hayatlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Dünya çapında erkeklerden fiziksel şiddet gören kadınların tahmini oranının % 25-50 olduğu rapor edilmiştir. ABD'de her yıl 2-4 milyon kadın partnerlerinden şiddet görmekte; bunlardan 2000- 4000 arası kadınsa maruz kaldığı şiddete bağlı olan yaralanmalar sonucu hayatını kaybetmektedir. ABD'de yapılan yaygınlık çalışmalarında; kadınların yaşam boyu şiddete maruz kalma sıklığının % 25-30 ve yıllık sıklığının ise % 2-12 olduğu bulunmuştur. Birinci basamakta yapılmış çalışmalarda; ABD'deki kadınların yaşam boyu şiddete maruz kalma sıklığı % 25-54 bulunmuştur. Kanada'da 2001 yılında polise intikal eden şiddet suçlarının 1/4'ü kadına yönelik şiddet içermektedir; bunun da 2/3'ünün eş veya önceki eş tarafından uygulandığı saptanmıştır. Kenya'da yapılan bir araştırmada kadınların % 42'si kocaları tarafından düzenli olarak dövüldüklerini söylemiştir. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun aile içi şiddetle ilgili olarak yaptığı bir çalışmada her 100 ailenin 34'ünde kadına yönelik fiziksel şiddet ve % 53'ünde de sözel şiddetin var olduğu ortaya konmuştur. Türkiye genelinde 56 ilden 1800 evli kadınla yapılmış KYŞ çalışmasında; eşinden en az bir kez fiziksel şiddet gören kadınların oranı % 35 olarak saptanmıştır.

fiziksel şiddete bahane edilemez. Kadının giydiği kıyafet, gittiği yer, konuştuğu insan, evlilik dışı ilişkisi olması, evlilik dışı hamile kalması, bâkire olmaması, ailesinin istediği kişiyle evlenmek istememesi, boşanmak/ ayrılmak istemesi, çalışmak istemesi gibi nedenlerle şiddet uygulayan kişilerin alacağı cezalar hafifletilmez.

Psikolojik (Duygusal) Şiddet

Kişinin bedeninden çok ruh sağlığını hedef alan şiddet türü psikolojik şiddettir. Genellikle bir defaya mahsus eylemlerden çok sürekliliği olan eylemler psikolojik şiddet olarak tanımlanır. Sürekli olarak bağırarak, korkutmak, küfür veya hakaret etmek, aileyle, arkadaşlarla, komşularla görüştürmemek, giyim tarzıyla ilgili baskı yapmak, eve hapsedmek, çocuklardan uzaklaştırmak, kıskançlık bahanesiyle sürekli kontrol altında tutmak, başkalarıyla kıyaslamak, sevdiği eşya ve hayvanlara zarar vermek, tehdit etmek, şantaj yapmak, aynı şekilde düşünmeye zorlamak gibi eylemlerle karşı karşıyaysanız psikolojik şiddet görüyorsunuz demektir.

Psikolojik şiddetin etkileri çoğunlukla gözle görülür olmadığı için hafife alınır, ama bu tür şiddet kişide ağır yaralar açabilir. Psikolojik şiddet görenlerde sürekli korku içinde yaşamak, kendini değersiz hissetmek, depresyon, intihar eğilimi, bağımlılık, utanç ve suçluluk duygusu, uyku ve beslenme bozuklukları, sosyal ilişkilerin bozulması gibi duygusal/psikolojik rahatsızlıklar görülebilir.

Ekonomik Şiddet

Ekonomik kaynakların ve paranın düzenli bir şekilde kadın üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılmasıdır. Koşullar elverdiği halde evin masraflarını karşılamamak, para vermemek, kısıtlı para vermek, ailenin gelir ve giderleri konusunda bilgi vermemek, aileyi ilgilendiren maddi konularda fikir almadan tek başına karar vermek, kişinin mallarına ve gelirin el koymak, çalışmasına engel olmak, istemediği işte zorla çalıştırmak gibi davranışlar ekonomik şiddettir. Ekonomik şiddet de genellikle duygusal/psikolojik şiddet gibitekin seferlik eylemlerden çok sürekli bir durumu tarif eder.

Cinsel Şiddet

Kadını rıza göstermediği herhangi bir cinsel davranışa zorlamak cinsel şiddettir. Cinsel şiddet, cinselliğin bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasını da içerir. Çocukların cinsel istismarı, evlilik içi ya da evlilik dışı tecavüz (kişinin istemediği zamanda, istemediği şekilde, istemediği biriyle cinsel ilişkiye zorlanması ya da yabancı cisimlerle cinsel organa saldırı), cinsel saldırı (tecavüze varmayan her türlü istenmeyen cinsel temas; elle sarkıntılık gibi), cinsel taciz (sözlü ya da yazılı cinsel içerikli rahatsızlık verici davranışlar; örneğin rahatsızlık verici cinsel imalar içeren telefon mesajları, mektuplar), cinsel organlara zarar vermek, zorla cinsel içerikli yayın izletmek, cinsel organları rahatsızlık verici şekilde teşhir etmek, çocuk doğurmaya veya doğurmamaya zorlamak, zorla kürtaj yaptırtmak, fuhuşa zorlamak, zorla evlendirmek, bekâret kontrolü ve benzeri eylemler, cinsel şiddet olarak tanımlanır.

Çizim: Asena Yağmur Yalçın

Çocuk ve şiddet

■ ■ Feyza Ceyhan

Türkiye’de ruhunu ve bedenini şiddetle doldurup çocukluğunu öldürdüğümüz milyonlarca çocuk var. Bir çocuk sevdiği biri tarafından şiddete maruz kalıyor ve ona yakın diğer yetişkinler kendisini korumak için hiçbir şey yapmıyorsa insan nefret edilecek bir düşman oluyor çocuk için. Bu şiddet ve korumasızlık çocuğun çökmesine neden olur. Çocuğun sahip olduğu masum dünyası kartondan bir ev gibi yıkılır. Zamanla kafası, kolları, bacakları kopmuş çaresiz, depresif bir bedene dönüşür. Biz yetişkinlerin bu ülkede yaşayan tüm çocuklara bir borcu var. Çocuklara adaletli, barışçıl ve onurlu bir yaşam vermek. Bunu insanlık için ve insan olduğumuzu hissetmek için yapmalıyız. İnsan evladı olarak teorikte pek çok benzerliği sahip olduğumuz doğrudur. Ancak pratikte sadece sevgi sözcüğünü konuşmaktan ziyade farklı sevgi dillerimizle bunu gösterdiğimizde farkı yaratacağız.

Eğer çocuğa şiddet kullanıyorsan;

Abla olamamışsın!

Ağabey olamamışsın!

Anne olamamışsın!

Baba olamamışsın!

İnsan hiç olamamışsın demektir.

Biz insanlar nerede bir olay olursa susanlarız. Bunu yenemiyoruz. Herkesin içinde bir korkaklık var. Kimsenin bir adım atmaya cesareti yok. Eğer adım atılırsa da gereğinin yapılmadığı zamanlarda oluyor. Suçlu insanın serbest kaldığı. Adaletin bittiği yerler. Ama biz söyleyelim ne olursa olsun. Çocuk susar, biz susmayalım. Bilinçlenelim, okuyalım, takip edelim.

İnsan mutlu olduğu, huzurlu bir ev ortamı istiyor. Hepimizin ileri derecedeki hayali bu şekilde. Ama bunu yapabilmek herkesin harcı değil. Evet, herkes evlenebilir, çocukları olabilir. Ama önemli olan o evliliğin ve ailenin meyvesinin hakkını vermek. Bunun için aile büyüklerinde sabır, saygı eksik olmamalı. Yoksa eğer evlenilmemeli. Bazı şeyleri göze almalıyız. Sadece çocuk sahibi olmak için çocuk yapan ailelerde var, bir çocuğum olsun onun için yaşayacağım düşüncesi olan ailelerde var. Ne yazık ki ben genel olarak çocuk sahibi olmak için çocuk yapan aileleri görmekteyim. Böyle ailelere söylenebilecek tek şey var; anne sıfatını almışsan eğer sahip çık, koru, kulak ver, sonra diyerek geçiştirme.

Aile içinde ne oluyorsa her şey temelden geliyor. Çocuklar hep büyüklerini örnek alırlar. Aile içinde bir şiddet var ve çocuk buna şahit oluyorsa; çocuk da büyüdüğünde

aynı şekilde eşine ya da arkadaşlarına şiddet uygulamaya eğilimli olur. Bunun için ailelerin bilinçli olması lazım. Ülkemizde çocuklar ile ilgili gittikçe çirkinleşen haberler alıyoruz. Bunların en aza indirilebilmesi için ailelere büyük görev düşüyor.

Çocuklar nerede nasıl davranacakları, kimlerle konuşup konuşmayacakları ve vücutları hakkında bilgilendirilmelidir.

Şiddetin, en az şiddete maruz kalmak kadar tahrip edici bir diğer çeşidi de şiddete tanıklık etmektir. Babalarının, annelerine sürekli fiziksel şiddet uyguladığına tanıklık eden çocukların hem kısa, hem de uzun vadede hem ruhsal hem de sosyal sorunları oluşmaktadır. Bu çocuklar, kavga etmeye daha eğilimli, güvensiz ve saldırgan olmaktadır. Özellikle erkek çocuklarda, kız çocuklara ve kadınlara yönelik olumsuz davranışlar gelişmekte, giderek onlar da eşlerini döven birer birey haline gelmektedirler. Çünkü erkek çocuk, babayı model alır, onun davranışlarını taklit eder. Babaya benzemesi de baba tarafından onaylanır. Yine fiziksel şiddete tanıklık etmek kadar çocuğu örseleyici bir başka şiddet biçimi de, annenin babayı, çoğunlukla da babanın anneyi sözel olarak aşağılaması, incitici sözlerle taciz etmesidir. Bu duruma tanıklık eden çocuklarda da kaygılar, korkular gelişmekte, kız çocuk ise ezilen, aşağılanan anneyi model almakta, erkek çocuk ise, o da ezen, aşağılayan babayı model almakta, giderek o da annesine, kız kardeşlerine aynı şekilde davranmaya başlamaktadır. Anne babanın sürekli çatışmasına tanık olan çocuklar da bir tür şiddete maruz kalmaktadır. Onlar için, kocaman dünyada kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacak iki insanın birbirlerini üzmeleri ve mutsuz görünmeleri, onların kendilerini güvensiz ve dayanaksız hissetmelerine yol açacaktır. Bu ailelerin çocuklarında, ileriki yaşamlarında depresyon görülme olasılığı oldukça yüksektir. Çocukların uğradıkları bir başka şiddet de, aile içi veya aile dışı cinsel şiddettir. Her iki şiddet türü de çocukların ruhsal, sosyal ve zihinsel gelişimini çok olumsuz etkiler. Çocuklar, hem bu şiddete maruz kaldıkları anda hem de uzun vadede çeşitli sorunlar yaşarlar. Bu sorunlar, sosyal ve yakın ilişkilerde güvensizlikler, cinsel ve duygusal ilişkilerde güçlükler, saldırganlık olabilir. Çocukları, cinsel şiddetten korumak için, öncelikle anne babaların bu konuda gerekli bilgileri çocuklarına zamanında vermeleri gerekmektedir. Şiddetin her türü çocukta ciddi tahribatlara yol açmaktadır. Bu tahribat, sadece şiddetin yaşandığı dönem ile sınırlı kalmamakta, belki de bir ömre damgasını vurmaktadır. Çocuğa karşı şiddeti raporlaması ve izlemesine ilişkin hazırlanacak eğitim çalışmasına ilişkin tavsiyeler şu şekilde sıralanabilir:

- Çocuğa karşı şiddetin yaygın olarak kabul edildiği ve şiddetin geniş tanımlanması gereği göz önünde tutulduğunda, eğitimin çocuk haklarına ve şiddete ilişkin temel bir çerçeve sunması gerekmektedir. Bu aynı zamanda kavramların standartlaşmasını sağlayacaktır. Şiddetin geniş yorumlanabilmesi için, özellikle onaylandığı alanlarda yaşanmış ya da kurgulanmış örnek olaylar kullanılabilir.

- Sivil toplum örgütlerinin çocuğa karşı şiddetin izlenmesinde savunuculuk yapma kapasitelerinin güçlendirilmesi kapsama alınabilir.

- Sivil toplum örgütlerinin karşılaştıkları şiddet olaylarını ya da kendilerine yapılan şiddet bildirimlerini kaydetmek için standartlaştırılmış bir form oluşturulabilir.

Ustanın Kuyusundan Çıkanlar: "Derinlik"

■ ■ ■ Gül Çelik

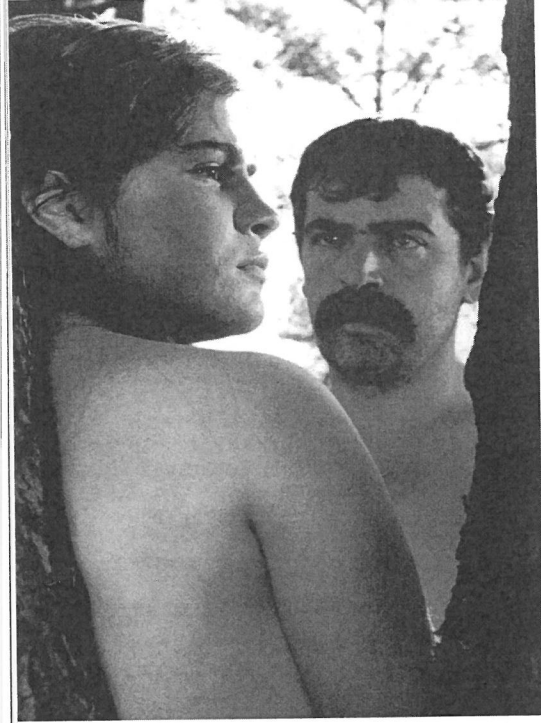
Metin Erksan'ın "Mülkiyet" üçlemesinin son filmidir, Kuyu.

- Yılanların Öcü (1962) – Toprak Mülkiyeti
- Susuz Yaz (1963) – Su Mülkiyeti
- Kuyu (1968) – İnsan, Beden Mülkiyeti

Senaristliğini ve Yönetmenliğini Metin Erksan'ın yaptığı ve gerçek bir gazete haberinden yola çıkan Kuyu filminin oyuncu kadrosunda; Hayati Hamzaoğlu (Osman), Nil Göncü (Fatma), Demir Karahan (Mehmet) Aliye Rona (Hatice) ve Osman Alyanak yer almaktadır. Filmin görüntü yönetmeni Ali Uğur olup,

müzikleri ise Abdullah Nail Bayşu ve Orhan Gencebay'a ait. Filmde bağlama sesi çoğunluktadır. Filmin konusu şöyle: Erksan filme Kur'an-ı Kerim'den bir ayetle girer: "Kadınlara iyilikle davranın." Film aslında bu ayetle kadın kavramını anlatmak istemiştir. Osman (Hayati Hamzaoğlu) aynı köyden Fatma'ya (Nil Göncü) ölesiye tutkundur. Fatma'yı istemiş, ama Fatma kabul etmemiştir. Fatma'nın kabul etmemesine rağmen Osman direnmiştir. Bir gün Fatma nehirde yıkanırken, Osman belirir ve Fatma'yı kaçıır. Bu kaçırmada Fatma'nın ellerini bağlar. Bir nevi fiziksel şiddetin başlarını görürüz. Osman, Fatma'yı sever ama istediği olmayınca, Fatma'yı zorla elde etmeye çalışır. Hatice'nin -Fatma'nın annesi- (Aliye Rona) kızının kaçırlmasının ardından jandarmalara

dert yanan, Osman'a ve annesine beddualar eden karakterinde tam olarak Anadolu kadını tiplemesi görürüz. Jandarmalar sayesinde bulunan Fatma ailesine teslim edilirken, Osman cezaevine girer. Hapishaneden çıkan Osman, Fatma'yı dağa kaçıır. Son kaçırmada Fatma'yı bir ağaca bağlayarak tecavüz eder. Zorla kadına sahip lenme, onu elde etme, cinsel istismarın kadın üstündeki etkisini görürüz.

Fatma: "Senden de bütün erkeklerden de öğreniyorum. Benim kendimi değil ölü mü kaçıyorsun. Senin ettiğin insanlık mı? Şu halime bak. İnsan kısmına hayvan bile yapmaz bunu."

Fatma'nın üzerinde toplumsal baskı söz konusudur. Namus temizleme kavramı ortaya atılmıştır. Annesi kızıyla konuşur; "İki kere kaçırmış kızı ne derler ne yaparlar...

En iyisi sana gelen taliplerden biriyle evlenmek," der. Kendinden yaşça büyük bir adamla evlenir. Fakat Fatma evlendikten sonra düğünden kaçar. Fatma kaçtıktan sonra bir ağaca ip geçirir ve kendini asmak için bekler, bekler, bekler. Hayatına son vermeyi intihar etmeyi düşünmüştür. İpi boynuna geçirir ve tam kendini serbest bırakmışken, biri yardımına koşar ve onu ipten kurtarır. Yardımına koşan kişi Taşpınarlı idamlık Mehmet'tir. Asılma kararı gelince mahpus-tan kaçmıştır ve dağlardadır.

Fatma: Tutma beni, ölmek istiyorum.

Taşpınarlı Mehmet: Allah'ın verdiği canı sen alamazsın. Derdinin ne olduğunu bilmiyorum ama ölmekle neyi düzeltirsin ki... Kendine kötülük edersin işte o kadar.

"Eceli gelene kadar insan bu dünyada kalmalı, kalmalı ki kötülüklerle savaşmalı."

Fatma kendi isteği ile Mehmet'le dağda kalmaya karar vermiştir. Osman, Fatma'nın kaçtığı-nı annesinden öğrenince çok sinirlenmiştir. İlk işi hapisten çıkmak olmuştur. Bu sırada jandarmalar Mehmet ve Fatma'nın peşine düşmüştür. İzle-rini bulurlar ve Mehmet vurulur. Osman tekrar Fatma'yı kaçıır. Yine fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddetin olduğu bir sahnedir. Erksan'ın sineması "mülkiyet" kavramını kadın-erkek üzerinden irdelerken, iktidar, güç ilişkisinin ve aşkın tüm boyutlarını görürüz. Filmde ataerkil yapının öne çıktığını, toplumsal baskının olduğunu, erkeğin gözünden kadının değerini görüyoruz. Kadının söz sahibi olmadığını, erkeğin himayesi altında olduğunu hiçbir şekilde karşı çıkma durumunun olmadığını görüyoruz. Filmde tek eksik yan sanırsam Ataerkil bir yapıya sahip olup, Fatma'nın annesi (Aliye Rona) ön planda fakat Fatma'nın Babası (Osman Alyanak) çok arka plana atılmış durumda. Ataerkil bir yapıya göre bu durum çelişkili. Bunun dışında harika oyunculuk, müthiş senaryo. Yine bir başyapıt.

Filmin final sahnesi oldukça etkileyici ve anlamlıdır. Bir o kadar acıdır. Final bir kör kuyuda son bulur. Osman su almak için kuyuya iner. Fatma'nın kuyunun içine taş parçalarını atması ve Osman'ın bu sırada kuyuda çırpınısını izleme-siyle başlar. Belli aralıklarla kuyuya taş atar. Ve kuyunun üstü taşlarla örtülür. Fatma taşlarla kapattığı kuyunun üstüne çıkar. Ve kendini asar.

Metin Erksan, Kuyu (1968) filmi Adana Film Şenliği'nde, En Başarılı Film Ödülü ve En Başarılı Yönetmen ödülü olmak üzere pek çok önemli ödül kazan-mıştır.

Alzheimer Hastasına Bakan Kadının Psikolojisi

■ ■ ■ Merve Sert

Ben Alzheimer hastası bakıcısıyım. Bakmak da denmez aslında, bakmak zorunda bırakılan diyelim. Çünkü eşimin babası ve tek umdu benim. İlk zamanlar bakarken zorluk çekmiyordum sonra gitgide değiştiğini fark ettim, beni tanıyamadığını gördüm ve ilk anladığımda burkulmuştu kalbim sonra alışyorsun ne kadar alışsın tabii ki. Zamanla daha çok yorulduğumu anladım bir şeyler anlatmaya çalışmak anladığını anladığımda sevinmemin üzerinden sadece dakikalar geçtiğini anlayıp geri başa sarmak zor gerçekten, hem ruhen hem de bedenen çok zor. Bana sunulmuş bir ödül gibi hissediyorum, bazen de tam tersi bir ceza. Tüm hayatım onun üzerine kurulu oluyor, ödülü cezayı ayırt etmek bu yüzden karışık. Unutacağını bildiğin halde konuşmak çok aptalca geliyor ki aynı zamanda dertleştiğim kişi ve bana çok yakın hissettiğim biri olup çıkıyor, değişik hislere kapılıyorum, değişik hisler barındırıyor. Deneyimli biri olmasam da onun temel ihtiyaçlarını karşılamasında yardımcı oluyorum. Çıkıp gittiği oluyor, geri gelmeyi unuttuğu ve benim üzerimde etki tedirginleşmeme neden oluyor. Gözüm sürekli kapıda tetikte bekleyen bir avcı gibiyim, kapı açıldığında aniden koşmama neden oluyor. Bu benim hayatımda da kötü etkiye sebep oluyor sık sık kendimi anlayamadığımı ve kendim için bir şey yapmadığımı fark ettim. Kendimden uzaklaştığımı ve bunu hala yaptığımı anladım. Onunla kalkıyorum onunla hareket ediyorum, onun için yaşam tarzımı, sosyal hayatımı, çocuğumu hatta eşimin sıkıntısını, mutluluğunu ruh halini göremez oldum. Bu hayatta birini kazanmak için bir şeyler katabilmek için fedakarlık yapmanın bu denli zor olacağı hiç aklıma gelmemişti. Şimdi gelmiş bir öğrenci benim psikolojimi soruyor. Bana kendimi hatırlattı, benim için bir şey yaptığını fark ettirdi. Yoğun tempoma bir dur dedi ve bana iyi geldi. Çünkü ben de böyle düşündüğümü bilmiyordum. "Nasıl"dan tamamen uzaklaşmış bir kadın olup çıkmıştım. Psikolojim nasıl?

Hayatın bana sunduğu yeni düzenimde alışkanlıklarımdan her ne kadar uzak olsam da, yorulsam da, psikolojim tamamen dağınık da olsa, iyiyim ve hayatımı bir kişi üzerine yaşasam da, mutluluğu küçük ya da büyük yakalasam da, hayatın bana verdiği bu düzen yoksunluğunda bugün biraz daha yorgun bir o kadar da iyiyim.

Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri

Kuruluşunu bu dönem başında ilan eden Sosyal Sorumluluk Kulübü, kısa zamanda pek çok etkinliğe imza attı ve imza atmaya devam ediyor. İlerleyen sayfalarda, Kulüb'ün bu dönem gerçekleştirdiği etkinliklerden haberler, etkinliklere dair hazırlanan bildiriler ve resimler yer alıyor.

ÖĞRENCİLER "SORUMLULUK" ALDI!

Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Sorumluluk Kulübü üyeleri, Göçmen Sorunları Atölyesi kapsamında Gülşehir'de yaşayan Suriyeli aileleri ziyaret etti.

Kapadokya MYO Sosyal Sorumluluk Kulübü, pekçok alanda yürüttüğü atölye çalışmalarını ile bu döneme hızlı bir başlangıç yaptı. Kulüp üyeleri, Göçmen Sorunları Atölyesinin bir parçası olarak 'Onların Dünyasında Gezinmek' projesi kapsamında, 6 Kasım Pazar günü, Nevşehir'in Gülşehir ilçesinde hayatlarını sürdürmeye çalışan Suriyeli aileleri evlerinde ziyaret etti. Bir süredir ülkemizde yaşayan göçmenlerle görüşen kulüp üyeleri, ailelerin acil ihtiyaçları konusunda da yardımlarda bulundu. Kapadokya MYO Sosyal Sorumluluk Kulübü, Nisan ayında tamamlanacak olan atölye çalışmasını takiben göçmen sorunları ile ilgili detaylı bir rapor hazırlayacak ve çözüm önerilerini kamuoyu ile paylaşacak.

'Onların Dünyasında Gezinmek'

Bir süredir başlattığı "Onların Dünyasında Gezinmek" projesini Sosyal Sorumluluk Kulübü Göçmen Sorunları Atölyesi ile somutlaştıran Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Hizmetler Programı 1. sınıf öğrencisi Merve Sert, göçmenlerin yaşadığı insani sorunlara dikkat çekti. Sert, hazırladıkları projenin üç aşamadan oluştuğunu, ilk aşamasında yerinde incelemeler yapıp sorunları ortaya koymayı, diğer aşamalarda ise ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapmayı ve Suriyeli mültecilerin yaşadığı insani dram karşısında toplumun duyarlılığını arttırmayı hedeflediklerini ifade etti.

Dostluk Eli Karşılık Buldu!

Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri

Öğrenciler, ziyaret edilen ilk evde yedi kişilik bir aile ile karşılaştı. Aile büyüklerinden bir kişinin dizinden ameliyat olduğu görüldü. Yedi kişiden oluştuğu hâlde fertlerinden sadece bir kişinin çalışabildiği ve haftalık 100-150 TL arası bir gelirle geçimini sağlamak zorunda olan ailenin içinde bulunduğu durum ziyaret boyunca duygusal anlar yaşanmasına sebep oldu.

Öğrenciler ziyaret ettikleri diğer bir evde sıcak bir dostluk ortamı içerisinde sohbet etme imkânı buldular. Yaşadıkları sorunlar hakkında bilgi veren Mehmet Faris, ailede tek çalışanın kendisi olduğunu, alçı ve boya işi yaptığını, kışın pek iş olmadığı için zorluk çekeceklerini ifade etti. Özellikle yakacak ve temel gıda ihtiyaçları olduğunu belirten Suriyeli aileler, komşularının kendilerine gösterdiği yakın ilginin de özellikle altını çizdiler. Göçmen çocuklarının ziyarete gelen öğrencilerle çok çabuk bir şekilde kaynaşması, veda vakti geldiğinde yerini hüznü bıraktı.

“Yine Geleceğiz”

Kulüp üyeleri ciddi sorunlarla karşı karşıya olan göçmenlere yönelik sosyal faaliyetlerin önemini proje kapsamında yerinde yaptıkları çalışmalar sayesinde daha iyi kavradılar. Yanlarında getirdikleri yardım kutularını ailelere teslim eden ve bazı acil ödemeler konusunda ailelere destek sunan öğrenciler, yeniden gelme sözü vererek Gülşehir’den ayrıldılar.

BAĞIMLI OLMA ÖZGÜR OL!

Sosyal Sorumluluk Kulübü kapsamında bağımlılıkla mücadele için çalışmalar yürüten Bağımlı Olma Özgür Ol Atölyesi de çalışmalarını hazırladıkları anket, bildiri ve stand çalışmasıyla sürdürdü. Yaklaşık birkaç aydır bağımlılıkla mücadele çalışmaları yürüten atölye çalışanı Şeyda Akyüz, bağımlılığa karşı mücadeleyi Yüksekokul ve bölge çapında bir aydınlatma faaliyeti olarak sürdüreceklerini ifade etti.

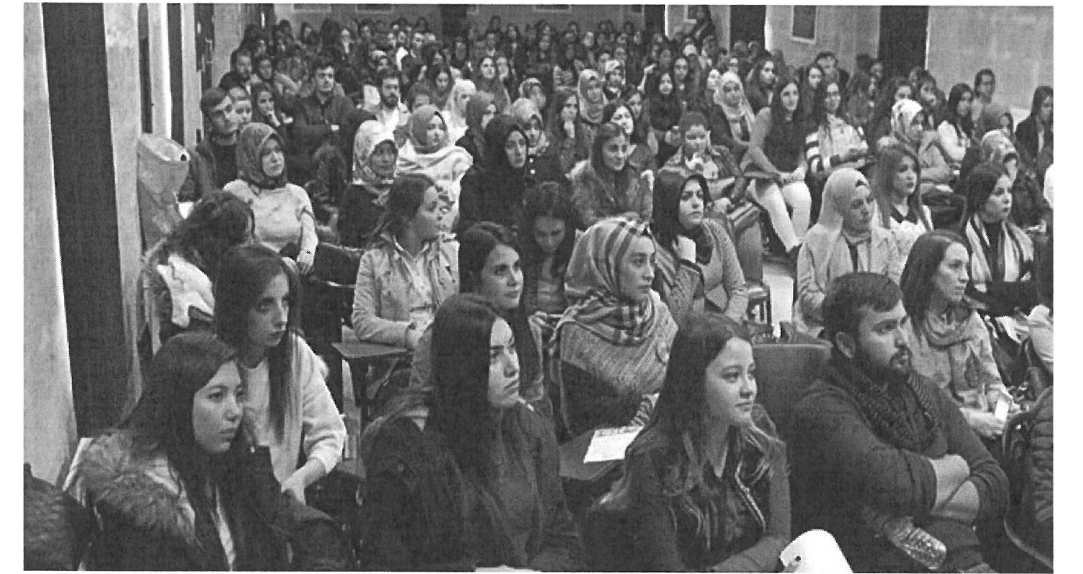
Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri

“KAMPÜSTE LÖSEV” KAPADOKYA'DAYDI

KAPADOKYA
MESLEK YÜKSEKOKULU

Lösemili Çocuklar Sağlık ve Eğitim Vakfı'nı (LÖSEV) öğrencilere tanıtmak, gönüllülük esasına dayalı çalışmalar yapmak ve bu yolla gençlere sosyal sorumluluk bilinci aşılamak, öğrencilerin fikir ve destekleriyle yeni projeler üreterek daha çok lösemili çocuğa hayat vermek amacı taşıyan “Kampüste LÖSEV” projesi 23 Kasım’da Kapadokya Meslek Yüksekokulu’ndaydı. Yoğun katılımı gerçekleştiren seminerde LÖSEV’in lösemili çocuk ve ailelerine ilişkin hizmet

Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri

ve çalışmalar hakkında bilgiler veren vakıf yetkilisi, sunumunun ardından öğrencilerin sorularını cevapladı.

Kapadokya Meslek Yüksekokulu Sosyal Sorumluluk Kulübü tarafından "Maskeler çocukların yüzündeki gülümsemeye engel olmasın" sloganıyla açılan LÖSEV standında ise lösemili çocukların annelerinin ve tedavisi biten gençlerin el emekleri olan ürünler tedavisi devam eden lösemili çocuklar yararına satışa sunuldu. Vakıf çalışmalarında yer almak ve lösemili çocuklara destek olmak için vakfın web sitesinden sadece gönüllü formunu doldurmak yeterli.

Biz gönüllü olduk, peki ya siz?

LÖSEV'in kuruluş amacı nedir?

LÖSEV; lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının sağlanmasına yardımcı olmak, bunun yanı sıra, kalıtsal ve edinsel kan hastalıkları konusunda ulusal düzeyde tedavi, eğitim ve araştırma kurumları kurmak ve işletmektir.

Türkiye'de her yıl 2000 yeni lösemili çocuk vakası ortaya çıkmaktadır. Bu durum bazen dar bütçeli ailelerde ebeveyni lösemili çocuk ile diğer çocukları arasında seçim yapmaya kadar zorlamaktadır. Bu sebeple vakıf; gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerde, gelir elde etmenin yanı sıra, lösemi hastalığını tanıtmayı, lösemili çocukların ve ailelerinin sıkıntılarını topluma aktarmayı ve bu vesileyle toplumu bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır*. Kurulduğu yıl olan 1998'den bu yana 18 yıldır, binlerce çocuğun tedavisini üstlenmiş, onları ve ailelerini hayata bağlamak için çalışmaktadır.

*www.losev.org.tr

Sosyal Sorumluluk Kulübü Etkinlikleri

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE HAYIR!

Sosyal Sorumluluk Kulübü'nün yoğun çalışmalarından biri de, Kadın Atölyesi tarafından yürütülen çalışmalar. Atölye içerisinde okuma faaliyetlerini sürdüren öğrenciler, aynı zamanda 25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele günü kapsamında Kapadokya Meslek Yüksekokulu'nda bilgilendirme faaliyetinde bulundu. Kurdukları standda kadına yönelik şiddete karşı hazırladıkları bildiriye dağıtan öğrenciler, aynı zamanda sınıfları dolaşarak yaptıkları konuşmalarda da, kadına yönelik şiddete karşı duyarlılık çağrısı yaptılar. Kadın Atölyesi tarafından hazırlanan ve okulun çeşitli yerlerine asılan afişler de öğrencilerin ve çalışanların dikkatini çekti.

ÇOCUK EVLİLİĞİ SUÇTUR!

Sosyal Sorumluluk Kulübü Çocuk Atölyesi de çalışmalarını okulda kurdukları stand ve anket çalışmasıyla sürdürdü. Standda okul çalışanlarına ve öğrencilere çocuk evlilikler konusunda hazırladıkları anketi uygulayan atölye üyeleri, astıkları afişlerle çocuk evliliklerine karşı duyarlılık oluşturmaya çalıştı.

